

ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Инвентаризация
2011г.

Първо заседание

(Събота, 1 ноември 1958 г.)

(Открито в 15 ч.)

Председател Фердинанд Козовски: (Звъни) Другарки и другари народни представители! В залата присъствуват повече от половината народни представители.

Откривам заседанието и обявявам втората редовна сесия на Третото Народно събрание, свикано с указ № 359 от 17 октомври 1958 г. на Президиума на Народното събрание, за открита.

В Бюрото на Народното събрание са постъпили за разглеждане следните законопроекти:

Законопроект за утвърждаване на указите, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 8 февруари до 31 октомври 1958 г.;

Законопроект за горите;

Законопроект за изменение и допълнение на Закона за кооперациите;

Законопроект за изменение на Закона за данък върху общия доход;

Законопроект за изменение и допълнение на Закона за планово изграждане на населените места;

Законопроект за реда на прехвърляне вещни права върху някои недвижими имоти;

Законопроект за изменение на Закона за наемите;

Законопроект за изменение и допълнение на Закона за избиране народни съвети и на другите изборителни закони;

Законопроект за изменение на Закона за народните съвети;

Законопроект за изменение на Наказателния кодекс и Наказателно-процесуалния кодекс и

Законопроект за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс.

Освен изброените законопроекти Народното събрание трябва да изслуша информации за посещението на българ-

ската парламентарна делегация в Народна република Албания и на българската парламентарна делегация в Полската народна република, да се произнесе върху закономерността на произведения частичен избор в 246 Ковилски изборителен район, Хасковски окръг, да приеме Правилник за вътрешния ред на Трето Народно събрание и да положат клетва назначените с указ на Президиума на Народното събрание министри.

Бюрото на Народното събрание предлага да бъде одобрен следният

Дневен ред

в следната последователност на точките за тази сесия:

1. Доклад на Комисията по проверка на изборите за проведения частичен избор за народен представител.

2. Законопроект за утвърждаване на указите, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 8 февруари до 31 октомври 1958 г.

3. Полагане клетва от назначените с указ на Президиума на Народното събрание министри:

4. Информация за посещението на българската парламентарна делегация в НР Албания.

5. Информация за посещението на българската парламентарна делегация в Полската народна република.

6. Законопроект за горите.

7. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за кооперациите.

8. Законопроект за изменение на Закона за данък върху общия доход.

9. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за планово изграждане на населените места.

10. Законопроект за реда на прехвърляне вещни права върху някои недвижими имоти.

11. Законопроект за изменение на Закона за наемите.

12. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за избиране народни съвети и на другите изборителни закони.

13. Законопроект за изменение на Закона за народните съвети.

14. Законопроект за изменение на Наказателния кодекс и Наказателно-процесуалния кодекс.

15. Законопроект за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс.

16. Проектоправилник за вътрешния ред на Трето Народно събрание.

Има ли други предложения по дневния ред? — Няма.

Които са съгласни с предложения от Бюрото дневен ред с тази последователност на точките, моля, да гласуват. Про-

тив? — Няма. Въздържали се? — Няма. Мнозинство. Събра- нието приема.

Преминаваме към точка първа от дневния ред:

Доклад на Комисията по проверка на изборите за прове- дения частичен избор за народен представител.

Има думата за доклад председателят на комисията др. Ди- митър Димов.

Димитър Димов: Другарки и другари народни представи- тели! Известно ви е, че на 22 декември 1957 г., когато се про- ведоха изборите за Трето Народно събрание в цялата страна, не се състоя избор в 246 Ковилски избирателен район, Хасков- ски окръг, поради смъртта на издигнатия в този район канди- дат, настъпила след изтичането на законния срок за реги-стриране на кандидатите.

С указ № 513 от 27 декември 1957 г. на Президиума на Народното събрание в този избирателен район бе насрочен ча- стичен избор, който бе проведен на 2 март т. г. За народен представител в този район бе избран др. генерал-лейтенант Славчо Стаменов Трънски.

Комисията по проверка на изборите, след като разгледа представените ѝ съгласно чл. 35, буква „д“ от Закона за из-биране Народно събрание на Народна република България от Централната избирателна комисия изборни книжа — про-токолите за регистриране на кандидата и за гласуването, уста-нови, че Президиумът на Народното събрание своевременно е издал указ за насрочването на този частичен избор и че са-мият избор е проведен в пълно съответствие с Конституцията на Народна република България и със Закона за избиране Народно събрание на Народна република България. До район-ната избирателна комисия и до Централната избирателна ко-мисия не са постъпили никакви жалби и заявления, които да поставят под съмнение произведения частичен избор.

При това положение Комисията по проверка на изборите счита, че изборът е проведен редовно и в съгласие със закона и че не съществуват никакви поводи за касирането му.

Изборът е преминал при голяма активност и ентусиазъм на избирателите. От общо 14 416 избиратели по избирателните списъци всички без изключение са участвували в гласуването. От участвувалите само двама не са гласували за кандидата или за него са гласували повече от 99,98%. Тези данни, макар и от частичен избор, говорят за крепкото морално-политическо единство на трудещите се в 246 Ковилски избирателен район, за безграничното доверие и преданост на избирателите от този район към народната власт, към Отечествения фронт и към правилната политика на Българската комунистическа партия.

Другарки и другари народни представители! Въз основа на гореизложеното Комисията по проверка на изборите предлага на Народното събрание на основание чл. 22 от Конституцията на Народна република България да утвърди доклада на комисията, като вземе следното

Р Е Ш Е Н И Е

1. Народното събрание намира, че състоялият се на 2 март 1958 г. частичен избор за народен представител в 246 Ковилски избирателен район, Хасковски окръг, е произведен на основата и в пълно съответствие с Конституцията на Народна република България и със Закона за избиране на Народно събрание на Народна република България.

2. Вземайки предвид, че в районната избирателна комисия и в Централната избирателна комисия не са постъпили никакви жалби и заявления за нарушение на Конституцията и на Закона за избиране на Народно събрание и че не съществуват никакви основания за касиране на произведения избор, Народното събрание признава за правилни пълномощията на избрания на 2 март 1958 г. народен представител генерал-лейтенант Славчо Стаменов Трънски.

Председател Фердинанд Козовски: Другарки и другари народни представители! Желает ли някой да се изкаже по предложението на комисията? Никой не желае. В такъв случай ще гласуваме предложението на комисията.

Които от народните представители са съгласни с предложението на комисията за утвърждаване на частичния избор, моля, да гласуват. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Мнозинство, приема се.

Преминаваме към втора точка от дневния ред:

Законопроект за утвърждаване на указите, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 8 февруари до 31 октомври 1958 г.

Законопроектът беше раздаден своевременно и следователно другарите народни представители са имали възможност да се запознаят с него. Ето защо Бюрото предлага мотивите и законопроектът сега да не се четат.

Има ли друго предложение? — Няма.

Които от другарите народни представители са съгласни с предложението на Бюрото, моля, да гласуват. Мнозинство, приема се.

(Прилагат се мотивите и законопроектът, както са внесени за разглеждане:

М О Т И В И

към законопроекта за утвърждаване на указите, издадени от
Президиума на Народното събрание за времето от 8 февруари
до 31 октомври 1958 г.

Другарки и другари народни представители! След приключването на първата редовна сесия на Трето Народно събрание през месец февруари 1958 г. Президиумът на Народното събрание, за да отговори на нуждите на управлението на страната, издаде по предложение на Правителството въз основа на чл. 35, точка 5 от Конституцията на Народна република България и чл. 5, буква „б“ от Закона за Президиума на Народното събрание следните нормативни укази:

1. Указ за утвърждаване Примерния устав на трудово-кооперативно земеделско стопанство и за държавното ръководство на трудово-кооперативните земеделски стопанства, с който Президиумът утвърди Примерния устав на ТКЗС, приет на Втората национална конференция на ТКЗС, заедно с последвалите негови изменения и допълнения, включително и тези, приети на Петата национална конференция, състояла се в началото на месец декември 1957 г.

Едновременно с това с този указ се регламентира държавното ръководство на ТКЗС, осъществявано чрез Министерството на земеделието и горите и неговите органи и чрез окръжните и околийските народни съвети и техните изпълнителни комитети, без да се нарушава принципът на вътрешно-кооперативната демокрация. С указа се установи специален ред за отменяване на незаконните и противоуставни решения и действия на общото събрание, на управителния съвет или на председателя на ТКЗС, както и редът за освобождаване, намаляване, опрощаване и разсрочване на имуществени отговорности на членовете на управителния и контролния съвети към ТКЗС.

2. Указ, с който бе освободена на основата на взаимност Швейцарската легация в София от заплащане на държавни и местни такси при покупката на недвижим имот в София за нуждите на легацията.

3. Указ за учредяване на Държавна предметна лотария. С него се учреди към Министерството на финансите и държавния контрол Държавна предметна лотария. Най-малко 40% от стойността на издадените и пуснати в продажба билети от всеки тираж ще се разпределя между участващите под формата на предметни печалби, а чистият приход ще се внася в републиканския бюджет. Продажбата на билетите, раздаването на печалбите и отчитането на приходите и раз-

ходите от Държавната предметна лотария ще се извършва от Държавната спестовна каса. Получаването на печалбите се освобождава от всякакви държавни и местни данъци и заповори и се гарантира от държавата.

4. Указ за допълнение на Указа за пощенските, телеграфните, телефонните и радиосъобщения в Народна република България, с който се създаде законна възможност някои от предприятията към Управлението на съобщенията при Министерството на транспорта и съобщенията да се обособят на сметно финансиране.

5. Указ за изменение и допълнение на Указа за държавните предприятия, с който в съответствие с Постановлението на ЦК на БКП, Министерския съвет на Народна република България и Централния съвет на професионалните съюзи за разширяване правата на ръководителите на предприятията, на профсъюзните органи и организации, за по активно участие на трудещите се в управлението на производството от 28 март 1958 г. се даде право на Министерския съвет да определя и друг ред за утвърждаване на производствените и финансовите планове на предприятията, които засега се утвърждават от ръководителите на министерствата, ведомствата и от управленията на предприятията от различните браншове.

6. Указ за изменение на чл. 15 от Указа за безплатните и кредитни пътувания и превози по превозните средства на Управлението на българските държавни железници и Управлението на водния транспорт, с който се създава възможност на Министерския съвет да делегира на министъра на транспорта и съобщенията правото в случай на нужда лично да разрешава безплатни и кредитни пътувания и превози на отделни междуведомствени комисии, представителни групи и др.

7. Указ за допълнение на Указа за опрощаване на задължения и за реда за събиране на банковите вземания, с който в кръга на задълженията, за които не се отнася спирането на изпълнителните действия за вземания между частни лица, възникнали до 23 декември 1947 г., се включиха и задълженията, произхождащи от непозволенни увреждания, от направени подобрения в чужд имот, от отчуждаване на имоти по регулация и други.

8. Указ за изменение на Указа за опрощаване на задължения към банките и държавата, с който се създаде възможност да се ползват от опрощаванията по този указ и селските стопани, които станат членове на ТКЗС до 31 март 1959 г.

9. Указ за изменение и допълнение на Указа за адвокатурата, с който се внесоха някои налагащи се изменения в устройството на адвокатурата и в правата и задълженията на адвокатите и по държавното ръководство над юридическите консултации, осъществявано чрез министъра на правосъдието.

10. Указ за изменение и допълнение на Указа за взаимно осигуряване членовете на трудово-производителните кооперации, които изменения и допълнения се наложиха във връзка с измененията в пенсионното и трудовото законодателство.

11. Указ за противопожарната охрана в Народна република България, с който се регламентират въпросите на противопожарната охрана съобразно изискванията на нашето ново социалистическо стопанство и се узаконява прехвърлянето на местните служби на противопожарната защита към народните съвети, като методичното им ръководство се възлага на Министерството на вътрешните работи.

Освен горните укази по предложение на председателя на Министерския съвет Президиумът на Народното събрание въз основа на чл. 35, точка 12 от Конституцията на Народна република България и чл. 4, буква „и“ от Закона за Президиума на Народното събрание издаде на 9 юни 1958 г. указ с който бяха извършени частични промени в състава на Министерския съвет, като заместник-председателят на Министерския съвет, армейският генерал др. Иван Михайлов, бе назначен и за министър на народната отбрана, др. Данчо Димитров — за министър на транспорта и съобщенията и др. Живко Живков — за министър на просветата и културата.

Съгласно Конституцията на Народна република България и Закона за Президиума на Народното събрание тези укази подлежат на утвърждаване от Народното събрание в най-близката му сесия, свикана след издаването им.

По тези съображения молим, другарки и другари народни представители, да обсъдите предложения законопроект и ако го одобрите, да го гласувате.

Председател на Президиума на Народното събрание:
Г. Дамянов

Секретар на Президиума на Народното събрание:
Т. Даскалов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за утвърждаване на указите, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 8 февруари до 31 октомври 1958 г.

Ч л е н е д и н с т в е н. Утвърждават се следните укази, издадени от Президиума на Народното събрание въз основа на чл. 35, точки 5 и 12 от Конституцията на Народна република България и членове 4, буква „и“, и 5, буква „б“ от Закона за Президиума на Народното събрание за времето от 8 февруари до 31 октомври 1958 г.:

Указ по чл. 4, буква „н“

Указ за частични промени в състава на Министерския съвет.

Укази по чл. 5, буква „б“

1. Указ за утвърждаване Примерния устав на трудово-кооперативно земеделско стопанство и за държавното ръководство на трудово-кооперативните земеделски стопанства.

2. Указ за освобождаване на основа на взаимност Швейцарската легация от такси за прехвърляне на недвижим имот.

3. Указ за учредяване на Държавна предметна лотария.

4. Указ за допълнение на Указа за пощенските, телеграфните, телефонните и радиосъобщения в Народна република България.

5. Указ за изменение и допълнение на Указа за държавните предприятия.

6. Указ за изменение на чл. 15 от Указа за безплатните и кредитни пътувания и превози по превозните средства на Управлението на Българските държавни железници и Управлението на водния транспорт.

7. Указ за допълнение на Указа за опрощаване на задължения и за реда за събиране на банковите вземания.

8. Указ за изменение на Указа за опрощаване на задължения към банките и държавата.

9. Указ за изменение и допълнение на Указа за адвокатурата.

10. Указ за изменение и допълнение на Указа за взаимно осигуряване членовете на трудово-производителните кооперации.

11. Указ за противопожарната охрана в Народна република България.)

Има думата докладчикът на Законодателната комисия др. Кирил Арабаджийски да прочете предложението на Законодателната комисия по този законопроект.

Докладчик Кирил Арабаджийски: Другарки и другари народни представители! Предлаганият законопроект за утвърждаване на указите, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 8 февруари до 31 октомври 1958 г., бе разгледан подробно от Законодателната комисия.

Тези укази са издадени, за да отговорят на нуждите на управлението на страната и са в съответствие с Конституцията на Народна република България и със Закона за Президиума на Народното събрание, поради което Законодателната комисия предлага на Народното събрание да приеме законопроекта така, както е предложен от Президиума на Народното събрание, без изменение.

Председател Фердинанд Козовски: Желаят ли някои другари народни представители да се изкажат по законопроекта? — Няма.

Пристъпваме към гласуване на законопроекта.

Бюрото предлага законопроектът да бъде гласуван изцяло. Има ли други предложения? — Няма.

Които са съгласни с предложението на Бюрото, моля, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Моля докладчика на Законодателната комисия др. Кирил Арабаджийски да прочете законопроекта.

Докладчик Кирил Арабаджийски: *(Чете)*

„З А К О Н

за утвърждаване на указите, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 8 февруари до 31 октомври 1958 г.“

Председател Фердинанд Козовски: Които от другарите народни представители приемат заглавието на законопроекта, моля, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Докладчик Кирил Арабаджийски: *(Чете)*

„Ч л е н е д и н с т в е н. Утвърждават се следните укази, издадени от Президиума на Народното събрание въз основа на чл. 35, точки 5 и 12 от Конституцията на Народна република България и членове 4, буква „н“, и 5, буква „б“ от Закона за Президиума на Народното събрание за времето от 8 февруари до 31 октомври 1958 г.:

Указ по чл. 4, буква „н“

Указ за частични промени в състава на Министерския съвет.

Укази по чл. 5, буква „б“

1. Указ за утвърждаване Примерния устав на трудово-кооперативно земеделско стопанство и за държавното ръководство на трудово-кооперативните земеделски стопанства.

2. Указ за освобождаване на основа на взаимност Швейцарската легация от такси за прехвърляне на недвижим имот.

3. Указ за учредяване на Държавна предметна лотария.

4. Указ за допълнение на Указа за пощенските, телеграфните, телефонните и радиосъобщения в Народна република България.

5. Указ за изменение и допълнение на Указа за държавните предприятия.

6. Указ за изменение на чл. 15 от Указа за безплатните и кредитни пътувания и превози по превозните средства на Управлението на Българските държавни железници и Управлението на водния транспорт.

7. Указ за допълнение на Указа за опрощаване на задължения и за реда за събиране на банковите вземания.

8. Указ за изменение на Указа за опрощаване на задължения към банките и държавата.

9. Указ за изменение и допълнение на Указа за адвокатурата.

10. Указ за изменение и допълнение на Указа за взаимно осигуряване членовете на трудово-производителните кооперации.

11. Указ за противопожарната охрана в Народна република България.“

Председател Фердинанд Козовски: Които от другарите народни представители приемат текста на член единствен така, както бе прочетен от докладчика на Законодателната комисия, моля, да гласуват. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Мнозинство, приема се.

Преминаваме към точка трета от дневния ред:

Полагане клетва от назначените с указ на Президиума на Народното събрание министри.

Моля др. Живко Живков, министър на просветата и културата, и др. Данчо Димитров, министър на транспорта и съобщенията, да подпишат клетвените листове, след което да заемат местата си.

(Министър Живко Живков и министър Данчо Димитров подписват клетвени листове)

Преминаваме към точка четвърта от дневния ред:

Информация за посещението на нашата парламентарна делегация в Народна република Албания.

Има думата ръководителят на парламентарната делегация др. Димитър Димов.

Димитър Димов: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! Известно ви е, че Второто Народно събрание на Народна република България безрезервно се присъедини към инициативата на Върховния съвет на Съветския съюз от месец февруари 1955 г. за размяна на парламентарни делегации между отделните страни като едно от средствата, като една от формите за тяхното взаимно опознаване и сътрудничество, както и за разведряването на международната обстановка и за намаляване на международното напрежение.

Във връзка с това по време на мандата на Второто Народно събрание в нашата страна гостуваха няколко парламентарни делегации, а и няколко наши парламентарни делегации посетиха други страни.

Имайки предвид ползата и значението на размяната на парламентарни делегации между различните страни, тази практика продължава и сега по време на мандата на Трето Народно събрание.

По покана на Бюрото на Народното събрание на Народна република Албания и за да върне визитата на албанската парламентарна делегация, която гостува у нас миналата година, делегация на Народното събрание на Народна република България бе на приятелско посещение в Албания от 30 август до 10 септември т. г. Гостуването на нашата делегация в Народна република Албания бе вълнуваща всенародна манифестация на българо-албанската дружба, на традиционните връзки и отношения, установени от векове между двата братски народа.

Във всички градове, промишлени предприятия, държавни земеделски стопанства и селскостопански кооперативи, които делегацията посети, тя бе посрещана най-топло и сърдечно както от държавните и партийните ръководители, така и от албанските трудещи се. На митинги в градове, предприятия и земеделски стопанства ни приветствуваха работници и кооператори. В наше лице трудещите се на Народна република Албания приветствуваха българския народ, който винаги и при всички обстоятелства е бил техен най-искрен приятел и верен съюзник. Сърдечното посрещане на делегацията бе спонтанен израз на голямата любов, която албанският народ храни към българския народ. Най-непринудено бе изразена и общата воля на двата братски народа да укрепват още повече искрената дружба помежду си, твърдо и непоколебимо да вървят към светлите върхове на социализма наедно с народите на великото семейство на социалистическите страни начело със Съветския съюз.

Посещението на нашата делегация в Народна република Албания съвпадна с чествуването на Месеца на албано-съветската дружба. Ние бяхме свидетели на голямата любов, благодарност и признателност, които албанските трудещи се хранят към техния и наш освободител — могъщия Съветски съюз, към великата Комунистическа партия на Съветския съюз, които оказват на малкия, но героичен албански народ постоянна, огромна братска и безкористна помощ. Дружбата със съветските народи и любовта си към тях албанският народ пази като най-скъпо свое достижение.

Бидейки 500 години под турски ярем, а по-късно и плячка на империалистическите държави, до освобождението си от фашистко иго на 29 ноември 1944 г. Албания е била най-изоста-

налата полуфеодална страна в Европа. Затова сегашните постижения и успехи на албанския народ трябва да бъдат винаги сравнявани с онова, което е заварено при освобождението му.

Разкъсал веригите на робството и изгонил окупаторите, ръководен от своята героична Партия на труда и от своето народно правителство, за 14 години свободен живот албанският народ е направил истински скок в своето развитие. Народната власт разгърна потисканите дотогава творчески сили на народа, което доведе до успешното изпълнение на двата едногодишни и един двегодишен стопански план и на първата петилетка от 1950 до 1955 г. Ограбеното от окупаторите народно стопанство е възстановено и сега успешно се строят основите на социализма. В края на 1955 г. индустриалното производство на страната е пораснало с 10,5 пъти повече в сравнение с 1938 г., а съотношението на индустрията към земеделието се е изменило от 27,5 към 72,5 за 1950 г. на 43,5 към 56,5 за 1955 г. С втората петилетка от 1956 г. до 1960 г., която успешно се изпълнява, се предвижда това съотношение да стане 49,5 към 50,5.

Гордост за албанския народ е съоръженият с най-модерни машини и станове текстилен комбинат „Сталин“ в гр. Тирана — рожба на албано-съветската дружба. Той е изцяло построен от Съветския съюз и подарен на албанския народ. В него се произвежда над 10 милиона метра памучен текстил годишно, има цех за вълнен текстил, а отскоро е в експлоатация и цехът за производство на кадифе с капацитет 1 милион метра годишно. При комбината има стол за работниците, а наблизо са и жилищните блокове, в които живеят работниците със семейства си.

На мястото на пресушеното блато „Малик“ край гр. Корча високо се извисяват корпусите на захарния комбинат „8 ноември“, проектиран и построен също от съветски специалисти. Комбинатът преработва захарното цвекло, добивано от отводнената площ. Сега към комбината се строи цех за производство на спирт, проектиран от български специалисти.

Израз на братската и безкористна помощ, която Съветският съюз оказва на героичния албански народ, е нефтепреработвателният завод в Църик близо до гр. Елбасан, към който има и термоелектрическа централа. Проектната му мощност е преработката на около 150 хиляди тона нефт годишно, но вследствие осъществена рационализация сега тя е надмината с 40 хил. тона. Използвайки натрупания опит от строежа на този завод, албанските специалисти със собствени материали са построили друг нефтепреработвателен завод с почти същия капацитет в района „Сталин.“

Рожба на социалистическата взаимопомощ е и заводът за рибни и плодови консерви „Ерист Телман“ в гр. Вльора, по-

строен от Германската демократична република. В него производството е напълно механизирano и има съоръжения за напълно използване на отпадъчните материали.

От огромно значение за стопанството на НР Албания е и дървопреработвателният комбинат „Насо Спиро“, където се произвеждат шперплат, фурнир, мебели и др.

Дълъг е още списъкът на заводите, фабриките и предприятия, построени след освобождението на страната, по-голямата част от които подарени на албанския народ от Съветския съюз.

Големи са постиженията на албанския народ и в областта на селското стопанство. С отводняването на няколко блата посевната площ в страната още през 1955 г. е увеличена с 50% в сравнение с 1938 г., а само през 1956 и 1957 г. са усвоени още 40 хиляди хектара нови земи. Блатата от разсадници на болести и зарази за населението в миналото са превърнати днес в плодородни полета. В последните няколко години на хълмовете и пустеещите земи са направени и сега продължават да се правят масови насаждения на лозя, маслини и други плодови дървета.

Социалистическият сектор в земеделието непрекъснато расте и се укрепва. На местата на отводнените блата и на чифлиците на бившите бейове са създадени модерни държавни земеделски стопанства. Кооперативите днес наброяват 1935. В тях е събрана 72,8% от обработваемата площ. Голяма помощ на ДЗС и кооперативите оказват машинно-тракторните станции, броят на които през 1955 г. е нараснал на 21 с 1256 трактора.

Големи площи в страната са засадени с памук и цвекло, с лозя, житни и други култури, с маслинови гори, лимони, мандарини и смокини.

През последните години народната власт в Албания осъществява редица мероприятия за подобряване породата на местния едър и дребен рогат добитък и за превръщането му във високопродуктивен.

Живял столетия в духовна тъмнина, днес албанският народ проявява изключителна жажда за наука и знания. До освобождението около 80% от населението не е знаело да чете и пише. Партията и Правителството са взели решителни мерки и към края на 1950 г. неграмотността на населението до 40-годишна възраст е била ликвидирана. Сега основното образование в Албания е задължително, а училищната мрежа е значително разширена.

Сърдечно бе посрещната делегацията и в Държавния университет в гр. Тирана. Албанските студенти, 70% от които получават стипендии, подчертаха своята готовност и младежки жар да се учат и да бранят с всички сили свободата и независимостта на своята родина.

Успешно се развива и разцъфтява и изкуството на Народна република Албания. Неговите корени са в народното творчество и то се развива в социалистически дух. Народен театър и опера има в Тирана, а театри и оперети и в някои други по-големи градове на страната. В Албания е построено от Съветския съюз и подарено на народната власт и киностудиото „Нова Албания“. Снабдено с най-модерни технически съоръжения, то произвежда документални и хроникални филми. Напоследък е завършен и първият игрален албански филм „Таня“ със сюжет от колективизацията на албанското селско стопанство.

В почти всички градове има домове на народното творчество и култура, към които са изградени самодейни колективи, които развиват оживена дейност. Някои от тях са участвували и са били премирани в младежките фестивали в Букурещ и Москва. В техния репертоар значително място заемат и българските народни и масови песни.

В Тирана има централен, а в градовете Шкодра и Корча местни музеи, добре уредени, които показват борбите на народа против турското и фашисткото робство, както и икономическото развитие на страната и на съответните райони след освобождението. В тях на видно място се намират неопровержимите доказателства за вековната дружба между българския и албанския народи, които като братя по оръжие рамо до рамо са се борили против отоманските феодални орди и фашистките окупатори. Особено са подчертани поддръжката и подслонът, които патриотите от националното възраждане на албанския народ са намирали от българския народ, за създадените в София първи албански дружества, за издаваните прогресивни албански вестници в София „Светлина“, „Освобождение на Албания“ и „Албания за албанците“, от които последният под редакцията на албанския социалист Йосиф Бакъри, както и за печатаните в София за пръв път литературни произведения на албански писатели, като на народния поет Наим Фрашери и др.

Голямо достижение за албанския народ е изграденото здраво морално-политическо единство на народа, най-ярко демонстрирано в произведенията на 1 юни т. г. избори за IV Народно събрание. В гласуването са участвували 99,96% от всички избиратели, от които за кандидатите на Демократичния фронт са гласували 99,93%.

Всички тия големи успехи и достижения на албанския народ се дължат преди всичко на правилната генерална линия на славната Албанска партия на труда, на високата съзнателност и вдъхновения труд на албанския народ и най-вече на голямата безкористна и братска помощ, която му е оказвал и продължава да оказва великият Съветски съюз и другите страни от могъщото социалистическо семейство.

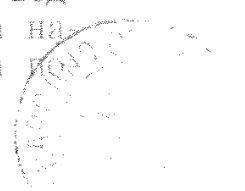
Под знамето на всепобеждаващите идеи на марксизма-ленинизма Албанската партия на труда, вярна на принципите на пролетарския интернационализъм, води непрекъснато борба за укрепване на международното работническо и комунистическо движение начело с Комунистическата партия на Съветския съюз. Решителният отпор, който Албанската партия на труда и албанският народ дадоха на югославските ревизионисти, е голям принос за запазване единството в семейството на социалистическите страни и изпълва сърцата на всички честни патриоти с дълбоко уважение към албанския народ и неговата ръководеща партия.

Радостно вълнение и гордост за изпълнен интернационален дълг изживяхме, когато в почти всички градове, посетени от нас, ни заговаряха на чист български език млади албански другари — специалисти, завършили образованието си наскоро в България, които с интерес ни разпитваха за България, за нашите успехи, за техни познати и с любов и благодарност говореха за гостоприемството, оказано им от българския народ и държава. Нова жива спойка на нашата дружба с албанския народ са и българските специалисти, които понастоящем оказват помощ на Народна република Албания в различни области на стопанството.

От своя страна и албанският народ ни оказва помощ, като ни снабдява със семена и фиданки за отглеждане на южни култури в нашата страна. А понастоящем наши специалисти пребивават в Албания за запознаване с методите на работа със субтропическите култури и с опита на албанските научни работници в тази област.

Незабравими ще останат за членовете на делегацията сърдечните срещи с ръководителите на партията и държавата, а именно: с първия секретар на ЦК на Албанската партия на труда др. Енвер Ходжа, с председателя на Министерския съвет др. Мехмед Шеху, с председателя на бюрото на Народното събрание др. д-р Медар Щюла и с подпредседателя на Президиума на Народното събрание др. Пило Перистери. В продължителни разговори сред топла другарска атмосфера албанските другари споделиха с нас впечатленията си от нашата страна, в която са гостували, и благодарността си за помощта, която нашата страна оказва на албанския народ в социалистическото строителство. Те ни разказаха за успехите, постигнати от албанския народ след освобождението му, и за трудностите, които той среща в своето развитие, както и за твърдата му увереност да върви по пътя на мира и социализма, от който път няма сила в света, която да го откъсне.

С посещението на нашата парламентарна делегация в Народна република Албания бяха засвидетелствувани още веднаж братските и дружеските чувства между нашите два народа. То спомогна за още по-доброто ни опознаване, за по-

нататъшното укрепване и разцъфтяване на дружбата между нас и бе ярка манифестация на интернационалното единство, което свързва всички социалистически страни начело с великия Съветски съюз в борбата им за мир и социализъм под непобедимото знаме на марксизма-ленинизма.

Другарки и другари народни представители! Позволете от името на делегацията на Народното събрание на Народна република България, посетила Народна република Албания, и от ваше име да изкажа още веднаж най-гореща благодарност на Бюрото на Народното събрание на Народна република Албания, на партийните и държавните ръководители и на трудещите се от братска Албания за оказания на делегацията топъл и другарски прием по време на посещението ни в тяхната родина.

Да крепне и се развива вечната и нерушима дружба между българския и албанския народи!

Да крепне единството на социалистическия лагер начело с великия Съветски съюз!

Да живее мирът в света! (*Ръкопляскания*)

Председател Фердинанд Козовски: Другарки и другари народни представители! Желаете ли някой да се изкаже от информацията? — Няма.

Преминуваме към следващата точка от дневния ред:

Информация за посещението на българската парламентарна делегация в Полската народна република.

Има думата ръководителят на делегацията др. Петър Танчев.

Петър Танчев: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! По покана на Сейма на Полската народна република и в отговор на посещението на Полската парламентарна делегация в България през 1957 г. делегация на Народното събрание на Народна република България гостува в Полша от 6 до 21 септември т. г.

В състава на делегацията участваха членове на ЦК на БКП, членове на УС на БЗНС, първи секретари на окръжни комитети на БКП, председатели на ТКЗС, агрономи, научни дейатели и един герой на социалистическия труд.

В Полша българската парламентарна делегация бе посрещната много радушно и сърдечно. По повод гостуването на делегацията е бил създаден предварително специален организационен комитет от 9 народни представители от Сейма, оглавяван от члена на Държавния съвет и секретар на Полската обединена селска партия Кажимеж Банах. Членове на организационния комитет бяха постоянно с делегацията, а в редица случаи тя бе съпровождана и от маршала — председателя на Сейма др. Чеслав Вицех и секретаря на ЦК на Полската обеди-

дена работническа партия др. Клишко. Навсякъде делегацията бе обградена с внимание, топлинота и симпатии към българския народ.

Благодарение на добрата програма на домакините нашата делегация посети много населени места, промишлени и стопански обекти, исторически и културни паметници, срещна се с много държавни и обществени ръководители, запозна се с развитието на нова, социалистическа Полша.

В продължение на 15 дни българската парламентарна делегация обходи надлъж и нашир полската земя. Ние бяхме в прославена Варшава, на красивия бряг на Балтийско море, в Познан, във Вроцлав, в големия промишлен център в Горна Силезия — Катовице, посетихме стария културен център Краков, видяхме и разгледахме Нова Хута.

Предоставена ни бе възможност да посетим крупни индустриални обекти като корабостроителницата в Гданск, големия Цигелски завод в Познан, където се произвеждат мощни мотори за кораби и шлепове, металообработващи машини и револверни стругове. Ние посетихме завода за електрически влакове „Пафаваг“ във Вроцлав, минния басейн на голямата каменно-въглена мина „Георги Димитров“ в Катовице, крупния металургичен комбинат на името на Ленин в Нова Хута, млекарския завод и завода за електромашини на името на Георги Димитров във Варшава. Ние гостувахме на ТКЗС в с. Нечайна и на конезавода в Посадув в Познанското воеводство. Запознахме се с работата на научния институт за наторяване на почвата с естествени торове в Баборебек. Гостувахме на селските стопани в с. Лиса Гура в Краковското воеводство. Успоредно с това ние посетихме и разгледахме с интерес редица културни институти и старинни паметници. Наблюдавахме широкото и бързо строителство и възстановяване на полските градове.

Какви са нашите впечатления от братска Полша и полския народ?

Както е известно, Втората световна война причини огромни материални щети на Полша. Над 6 милиона поляци бяха избити от хитлеристките окупатори. По-голямата част от градовете на Полша, като Варшава, Вроцлав, Гданск и други, са били разрушени от 50 до 90 процента. Със зверска жестокост хитлеристите са разрушавали плодовете на полската материална и духовна култура, особено при отстъплението си към Берлин.

Народната власт в Полша наследи една разрушена страна и черни плашове в почти всеки полски дом.

В резултат на героичния труд на полския народ, на братската помощ на Съветския съюз, на сътрудничеството със социалистическите страни и на правилното ръководство на Полската обединена работническа партия разрушенията в Полша днес в грамадиата си част са възстановени. Ние наблюдавахме как из развалините израстват обновени полските градове.

Големи средства дава държавата в областта на жилищното строителство. Строи се бързо, на широк фронт, със съгложбемни конструкции и добре развита механизация. Видяхме как едновременно работят по няколко грамадни строителни кранове. Значителни средства държавата отделя и за възстановяването на старите архитектурни паметници, за да могат да се съхранят във вековете постиженията на полската архитектура и изкуство. Ние видяхме с какъв талант и майсторство се възстановяват тези исторически паметници.

Въпреки материалните жертви, въпреки разрушенията, днес Полша е една от силно развитите промишлени социалистически държави. Промислеността се развива бързо и обхваща всички клонове на индустриалното производство. Работниците от полските фабрики и заводи, убедени в светлото бъдеще на социализма, изпълняват и преизпълняват производствените си планове. Редица от клоновете на промислеността не само задоволяват вътрешните нужди на страната, но масово произвеждат стоки за международния пазар и преди всичко за социалистическите страни. Полша притежава редица известни и крупни промишлени предприятия.

Корабостроителният завод в Гданск например произвежда в голямо количество кораби с 10 000 тона водоизместимост. През следващата година ще започне строеж на 18 000-тонни, а в близките години се предвижда да започне строеж на грамадни океански кораби с водоизместимост до 40 000 тона. Строи се бързо, с голям замах, по нов начин, на много строителни площадки. В завода работят 13 000 работници и 500 инженери. В Гданск се намира и Висш корабостроителен институт. Сега корабостроителният завод в Гданск произвежда кораби с общ тонаж 130 000 тона годишно.

Навсякъде, където минавахме, особено в Горна Силезия, ние видяхме десетки комини на братските полски фабрики и заводи, от които дими индустриалната мощ на нова социалистическа Полша.

В Краковска област ние разгледахме бившия лагер на смъртта Освиенцим, където телените мрежи, бараки и крематориуми представляват паметник на нечувана в историята злодейска жестокост на немско-хитлеристките вандали. И в същия ден ние видяхме най-големия паметник на полско-съветската дружба, новия социалистически стохиляден град Нова Хута, където се издигат в полското небе десетки комини на новия металургичен комбинат на името на Ленин. Сега заводът „Ленин“ произвежда повече стомана, отколкото всички заводи в Полша преди войната. Годишното му производство възлиза на един милион тона, а според проектираното разширение през 1964–1965 г. ще произвежда по 3 500 000 тона годишно. Построен е върху терен от 500 хектара. В него има 60 км пътища, 250 км жп. линии и три товарни жп. гари. Заводът издържа 12 детски

школи, три средни училища и две професионални училища. В него работят над 16 000 работници. Механизацията в производството е по последната дума на техниката. Ние наблюдавахме как във валцовъчния отдел на завода 15—16-тонни железни блокове за една минута се превръщат в идеално изравнени стоманени листове за корабостроителната промишленост.

Посещението ни в минните басейни в Катовице, особено на каменовъглената мина „Георги Димитров“, затвърди у нас убеждението, че Полша наистина притежава огромни запаси от руди и полезни изкопаеми. Само басейнът на мина „Георги Димитров“ заема пространство от 50 км дължина и 40 км ширина. Каменовъглените пластове с първокачествени едри каменни въглища са с дебелина от един до десет метра, а такива пластове има 60.

Успехите на народна Полша в областта на социалистическата промишленост и перспективите за бъдещото ѝ развитие са сигурен залог за нейното по-нататъшно преуспяване по пътя на социализма. Ние искрено и от сърце се радваме на тези успехи на братска Полша, защото те са едновременно и наши успехи, и наша гордост, гордост на целия социалистически лагер, член от семейството на който е и Полската народна република.

Добри са впечатленията на нашата делегация и от полското селско стопанство, от трудолюбието на полския селянин.

Полската земя е равна, а почвата — плодородна и мека за обработване. Там ливадите се косят обикновено по три пъти през годината. Съществуват прекрасни условия за животновъдство, особено за отглеждане на крави и свине. В Полша въпросът за напояването не стои като у нас. Като се вземе предвид, че в Полша има над 9000 езера, там по-скоро съществува проблема за отводняване и усвояване на нови площи.

В Познанското воеводство, по пътя от Вроцлав до Катовице, и в Краковското воеводство ние видяхме добре обработени ниви и грижливо подредени селски домове. На фона на тази картина ясно изпъкват успехите на селските трудово-производителни кооперации в Познанското воеводство, където се намират една четвърт от селските производителни кооперации в Полша.

В кооперирането обаче на селското стопанство Полша по различни причини е още назад. Тя, така да се каже, сега започва да преустройва селското си стопанство на социалистически основи. В разговорите, които имахме с ръководители и кооператори, ние непосредствено почувствувахме тяхното желание за изграждане на нови кооперативни стопанства.

Ние разгледахме също така трудово-производителната кооперация в с. Нечайна около Познан, чийто председател наскоро се бе върнал от посещение в нашата страна и с възторг говореше за успехите на нашите трудово-кооперативни земеделски стопанства. Кооперативът в с. Нечайна служи за пример със

своята организация и с постигнатите успехи в растениевъдството и овощарството. Средното годишно производство на зърнени храни, цвекло, картофи и други селскостопански произведения там, както и във всички трудово-производителни кооперации, надвишава чувствително производството на частните земеделски стопанства. Примерът и успехите на трудово-производителните кооперации в селското стопанство постепенно заразяват частните земеделски стопани и ги насочват към правилния път на коопериране. Нашето впечатление е, че полските селяни от ден на ден се убеждават в предимството на кооперативния строй и че в близко време Полша ще направи решителни крачки за коопериране на селското стопанство. Съществуват всички условия за това — и хубава земя, и трудолюбиви хора, които обичат своята земя, и силно развита социалистическа промишленост, която може да осигури необходимата техника за една широка механизация в селското стопанство.

На 7 септември нашата делегация присъствува на националния празник на урожая и със задоволство слушахме речта на др. Гомулка, в която той подчерта преимуществата на кооперативния строй на село и недвусмислено заяви, че бъдещето на полското село е в кооперирането.

Другарки и другари народни представители! В заключение трябва да изтъкна, че посещението на българската парламентарна делегация в братска Полша беше много плодотворно. От разговорите и срещите с полските трудещи се, от посещенията ни в промишлените обекти и в селата ние можахме по-добре да опознаем полския народ, да почувствуваме неговата непоколебимост да върви по пътя на социалистическото строителство. У нас се затвърди вярата, че полският народ ще постигне в близките години още по-големи успехи в промишлеността и че въпреки някои трудности ще постигне успехи и в социалистическото изграждане на селското стопанство. Гаранция за това е сплотеността на полските трудещи се около Полската обединена работническа партия, верността на полския народ към идеите на марксизма-ленинизма в семейството на социалистическия лагер начело с великия Съветски съюз. Гаранция за това е икономическото сътрудничество на Полската народна република със социалистическите страни.

По време на нашето пребиваване в Полша ние почувствахме още веднаж силата на българо-полската дружба, обичта на полския народ към българския народ. На полска земя ние навсякъде срещнахме приятели на българския народ, които с възторг говореха за нашата страна, за дружбата и сътрудничеството между двата славянски народа.

На 9 септември ние присъствувахме на устроеното по случай нашия национален празник тържество в завода за електромашини „Георги Димитров“ във Варшава. Паметен за цял живот ще остане за нас този ден, прекаран между работниците

от завода, които с гордост се наричат димитровци. Затрогващото тържество, което тези възторжени приятели на българския народ бяха устроили, бе изключителен сърдечен израз на техните братски чувства. Паметно ще остане и събранието, устроено от активистите на Обединената селска партия във Варшава, което се превърна в истинска манифестация на нашата братска българо-полска дружба. Общо бе убеждението и сред нас, членовете на парламентарната делегация, и сред полските работници и селяни и всички полски другари, с които бяхме в контакт, че ние трябва да развиваме и укрепваме тази дружба всемерно, да я наливаме с все по-богато съдържание по нашия общ път на социалистическото строителство. Особено ползотворни са резултатите за укрепване на полско-българската дружба от посещението на партийно-правителствената полска делегация тази година, начело с др. Гомулка, в България.

Под знака на българо-полска дружба и сътрудничество премина и срещата, която делегацията има с първия секретар на Централния комитет на Полската обединена работническа партия др. Гомулка и председателя на Министерския съвет др. Циранкевич. На тази среща бе подчертано още веднаж желанието, изразено неотдавна в документите във връзка с посещението на Полската партийно-правителствена делегация в България, за все по-широко развитие на нашата братска дружба, за разширяване на сътрудничеството и укрепване на социалистическия лагер.

Посещението на българската парламентарна делегация в Полша допринесе да се установи още по-тесен контакт между парламентите на нашите две страни, за взаимното ни опознаване и безспорно ще окаже благоприятно влияние за укрепване на връзките между нашите две държави.

Можем с увереност да кажем, че в борбата за мир и социализъм полският и българският народи ще бъдат и занапред непоколебими борци. В тяхното взаимно сътрудничество във всички области на политическия и стопанския живот още по-крепка ще става българо-полската дружба и още по-голям ще бъде приносът на двата народа в укрепването на социалистическия лагер начело с великия Съветски съюз.

Да живее и разцъфтява полско-българската дружба! (*Ръкопляскания*)

Председател Фердинанд Козовски: Има ли желаещи да се изкажат по информацията? — Няма.

Преминаваме към точка шеста от дневния ред:

Разглеждане на законопроекта за горите.

Поради това, че законопроектът е раздаден на народните представители, Бюрото на Народното събрание предлага мотивите и текстът на законопроекта да не се четат.

Има ли други предложения? — Няма.

Които са съгласни с това предложение на Бдрото на Народното събрание, моля, да гласуват. Мнозинство, приема се.

(Прилагат се мотивите и законопроектът, както са внесени за разглеждане:

М О Т И В И

към законопроекта за горите

Другарки и другари народни представители! Горският фонд заема 33% от територията на страната ни и обхваща 37 милиона декара, от които 32 милиона декара гори и 5 милиона декара незалесена горска площ. По процент на лесистост — 29% — нашата страна заема едно от първите места между държавите в Европа, но състоянието на горите не е добро, поради което те не могат да задоволят нуждите на страната от дървесина, а водоохранните и защитните им функции са значително намалени в резултат на хищническата експлоатация в миналото.

Оценявайки голямото значение на горското стопанство, народната власт взе решителни мерки за подобряване състоянието на горите. Само за 13 години след 9 септември 1944 г. у нас са залесени 3 750 000 декара, или кръгло 4 пъти повече от залесеното преди това за 50 години. За успешното провеждане на тези мероприятия е необходимо основните насоки на бъдещото развитие на горското ни стопанство да бъдат установени по-трайно.

След отменяването на стария Закон за горите, извършено през 1951 г. със Закона за отменяване на всички издадени до 9 септември 1944 г. закони, Министерският съвет прие редица постановления, в които са разработени основните насоки по социалистическото преустройство на горското ни стопанство. Опитът показва, че тези основни насоки трябва да бъдат по-трайно установени по законодателен ред, което може да се осъществи с предлагания законопроект за горите.

Приемането на Закон за горите ще улесни както населението, така и всички държавни учреждения и предприятия, които имат връзка с горското стопанство.

В законопроекта са уредени въпросите за горската собственост, организацията на горския фонд, стопанисването и ползуването на горите.

Всички гори и земи на държавния горски фонд са общонародна собственост. Изключването и включването на земи от и в държавния горски фонд се разрешава от Министерския съвет с изключение на отделни площи до 100 декара, които може да се изключват с решение на министъра на земеделието и горите.

Министерският съвет може да предоставя части от държавния горски фонд за ползуване от трудово-кооперативните земе-

делски стопанства и други обществени организации. Освен това ТКЗС и другите обществени организации могат да създават на свои земи горски насаждения, които остават тяхна собственост, без да се причисляват към държавния горски фонд. За насърчаване залесяването на голи горски площи от ТКЗС и другите обществени организации предвижда се те да придобиват право на безвъзмездно ползуване на създадените от тях гори върху незалесени части на държавния горски фонд.

Съобразно своето предназначение горите са разделени в две основни групи — гори със стопанско предназначение, които служат за снабдяване на страната с дървесина и за осигуряване на противоерозионна и водоохранна защита на планинските райони, и гори със специално предназначение, каквито са държавните защитни горски пояси, горските резервати и др.

Стопанисването и ползуването на горите ще се извършва на планови начала с оглед постоянно да се подобрява тяхното състояние и увеличава продуктивността им. Ползуването от горите не може да превишава нормалния размер, установен с лесоустройствените проекти. Извънредно ползуване се допуска само като изключение, и то за задоволяване на извънредни нужди на народното стопанство, за което е необходимо решение на Министерския съвет.

Разработени са основните изисквания за правилното ползуване на горите както по отношение на дървесината, така и по отношение на пашата и другите странични ползвания.

Установени са основните насоки на залесяването и задачите по борбата с ерозията в горския фонд. Залесителните и техникo-укрепителните мероприятия във водосборите на язовирите ще се извършват от горските стопанства.

Разработени са и мероприятия по охрана на горите.

За нарушителите на закона се предвиждат наказания.

Предлагам, другарки и другари народни представители, да приемете законопроекта за горите.

Министър на земеделието и горите: **Ив. Пръмов**

ЗАКОНОПРОЕКТ

за горите

1. С този закон се урежда устройването, стопанисването, ползуването и опазването на горите и земите на държавния горски фонд с цел да се увеличава продуктивността им и се подобряват техните почвозащитни, водоохранни и други полезни свойства.

1. Държавен горски фонд

2. Всички гори и земи на държавния горски фонд са общо-народна собственост.

3. Гора по смисъла на този закон е всяка земя над 1 декар, обрасла или засадена с горски дървета или храсти, която се намира вън от чертите на населените места.

Държавният горски фонд обхваща всички гори и намиращите се сред тях: поляни, пасища, просеки, скали, морени, езера, пожарища, голини и сипеи.

4. Не се числят към държавния горски фонд:

а) единични и групи горски дървета сред работните земи, в населените места, покрай напонтелните канали, воденичните вади, жп. линии, пътищата, шосетата, алеите и синуриите;

б) паркове и залесени площи край паметниците и гробищата вън от границите на горите независимо от площта им;

в) полезащитни горски пояси върху земи на трудово-кооперативни земеделски стопанства и държавни земеделски стопанства и горски насаждения, създадени от предприятия, организации или трудово-кооперативни земеделски стопанства върху техни или предадени им за ползуване държавни земи.

5. По своето предназначение горите се разделят на две групи: гори със стопанско предназначение и гори със специално предназначение.

Горите със стопанско предназначение служат главно за производство на дървесина, а стопанисването и ползуването им се извършва с оглед и на техните водоохранни, защитни и други функции.

Гори със специално предназначение са: защитни гори, курортни гори, зелени зони, резервати, държавни защитни горски пояси и поройни горски земи. Те се стопанисват с оглед на техните особени функции.

Категоризирането на горите става от министъра на земеделието и горите след съгласуване със заинтересуваните министерства и ведомства.

6. Министерството на земеделието и горите измерва горите и другите земи на държавния горски фонд и установява границите им по землища на населените места и води отчета на горския фонд.

Всички актове, с които са установени земите на държавния горски фонд по досегашния ред, остават в сила и могат да се изменят по реда на този закон.

7. За предпазване на населените места и работните земи от вредни атмосферни влияния и ерозия, за поддържане на водите в изворите и реките и за обезпечаване нуждите на народното стопанство от дървесина запазват се следните минимални проценти на лесистост за всяко землище: в планинските райони

и водосборните басейни на язовирните реки — 60%; в предпланинските и хълмистите райони — 25%; в чисто полските райони — 5%.

8. С решение на Министерския съвет по предложение на Министерството на земеделието и горите могат да се включват в горския фонд работни и други земи, да се изключват гори и земи от горския фонд за превръщане в друг вид стопанство, както и да се предоставят горски площи за стопанисване и ползуване на други министерства, ведомства и трудово-кооперативни земеделски стопанства.

9. Министърът на земеделието и горите може да изключва от държавния горски фонд площи до 10 хектара, както и да предоставя площи от държавния горски фонд на други министерства, ведомства и обществени организации за задоволяване на техни специални нужди, без право да ползуват дървесината.

II. Управление и устройство на държавния горски фонд

10. Министерството на земеделието и горите управлява и стопанисва държавния горски фонд.

Министерството на земеделието и горите контролира стопанисването, ползуването и опазването на горите, предоставени на други министерства, ведомства и обществени организации.

11. За обсъждане на основни въпроси по стопанисването, опазването и развитието на горското стопанство при Министерството на земеделието и горите се създава Висш горскостопански съвет. Съставът му се определя от министъра на земеделието и горите, като в него се включват изтъкнати специалисти от министерството, Българската академия на науките, Министерството на строежите и строителните материали, висшите учебни заведения и др.

12. Непосредственото управление на държавния горски фонд и провеждането на мероприятията по стопанисване, залесяване, ползуване и охрана на горите се извършва от горски стопанства, които са местни органи на Министерството на земеделието и горите.

13. На инженерно-лесовъдски и технико-лесовъдски длъжности в горското стопанство се назначават само лица със съответна инженерно-техническа правоспособност.

14. За всяко горско стопанство се съставя лесоустройствен проект, който се утвърждава от министъра на земеделието и горите.

Във всички гори се организира предимно високостъблено стопанство. Нискостъбленото и клоносечното стопанства се ограничават и се запазват само там, където са свързани с поминъка на населението.

15. Възрастта (турнусът) на сечта за високостъблените гори с изключение на тополовите и акациевите гори не може да

бъде по-малка от 60 години, а за нискостъблените гори — 15 години.

III. Стопанисване и ползуване на държавния горски фонд

16. Стопанисването и ползуването на държавния горски фонд се извършва въз основа на народностопанския план с оглед увеличаване продуктивността на горите, задоволяване нуждите на народното стопанство от дървесина и повишаване водоохранните, защитните, противоерозионните, хигиенните и украсните функции на горите.

Видът на сечите, начинът на извеждането им и сроковете за възобновяване на горите се определят с правилник за приложението на този закон.

17. Общият размер на ползуването на дървесината на корен от горите е сборът от размерите на ползуването от отделните горски стопанства, установени в лесоустройствените проекти. Този размер на ползуване съставлява годишния лесосечен фонд.

Не се допуска превишаване на ползуването от горите, определено в лесоустройствените проекти.

По изключение, за извънредни пужди на народното стопанство, с решение на Министерския съвет може да се допусне превишаване на определеното ползуване от горите. Това превишаване се счита за извънредно ползуване. Последвалото намаляване на дървесния запас се възстановява в следващите 5 години чрез намаляване размера на годишното ползуване.

18. Високостъблените гори се секат през цялата година, а нискостъблените — от 1 септември до 1 април.

При закъсняване на вегетацията в нискостъблените гори министърът на земеделието и горите може да продължи срока за сечта до 30 април, а за извоза — до 15 май.

Нискостъблените гори за добив на листников фураж се секат от 1 август, а за добив на кори и лико — до 31 май. Тръни и малоценни храсти могат да се секат през цялата година.

За запазване на подраста в някои насаждения от високостъблените гори сечта може да бъде забранена от 1 април до 1 октомври.

19. Извозът на добитите материали от сечищата до временните складове се допуска за високостъблените гори през цялата година, а за нискостъблените — от 1 септември до 1 май.

Извозът на листниковия фураж се допуска от 1 август до 1 май.

Буковите строителни материали, сечени от 1 април до 1 октомври, се извозват най-късно един месец след сечта.

20. Определените за сеч дървета във високостъблените гори се маркират с контролна горска марка.

Забралява се сеч на немаркирани дървета.

21. Министерският съвет определя предприятията, организациите и лицата, на които се разрешава да ползват дървесина на корен от държавния горски фонд.

Правата, задълженията и отговорностите на ползвателите на дървесина на корен и взаимоотношенията им с органите на горското стопанство се определят с правилника за приложение на този закон.

22. Сечта и извозването на дървесина става само с писмени позволителни, издавани от горските стопанства.

За ползуване дървесина на корен и странични ползвания от горите се заплаща такса по тарифа, утвърдена от Министерския съвет.

С решение на Министерския съвет може да се допусне безвъзмездно ползуване на дървесина на корен и на някои странични горски продукти.

23. Стопанисването, ползуването и охраната на горите, предоставени на други министерства, ведомства или обществени организации, става по реда на този закон.

Стопанисването, ползуването и охраната на горски насаждения, създадени от предприятия, организации и ТКЗС върху техни или предадени им за ползуване държавни земи по чл. 4, буква „в“, и чл. 32 от този закон, се урежда с правилника за приложението на закона.

24. Строежът на дърворезни и други индустриални заведения за преработване на дървени материали и други горски продукти в горите или на разстояние до 1000 метра от границите им, както и прокарването на просеки за построяване и разширяване на горски шосета и железници, стабилни връжени линии, далекопроводи, телеграфо-телефонни и радио-линии и други става със съгласието на Министерството на земеделието и горите.

25. Построяването в горите или въвън от тях на разстояние по-близо от 100 метра на жилищни, стопански и други сгради, бараки, мандри, кошари, пещи за вар, жижи за въглища и други, както и построяването, откриването, разширяването и възстановяването на временни складове, рампи, работни площадки, плазове, трупчийски и коларски пътища, въжени линии и др. става с разрешение от горското стопанство.

Откриването на дъскорезници или инсталирането на дърворезни машини в занаятчийски работилници в горските райони, определени от Министерството на земеделието и горите, се разрешава от съответните органи след писмено съгласие от горското стопанство.

26. Пашата на добитък, косенето на сено, добиването на смола, кори, лико в държавния горски фонд, както и събирането на плодове, семена, билки, гъби и др., когато това представлява стопанска дейност, съставляват странични ползвания от горите.

Страшичните ползвания в държавния горски фонд се разрешават от горското стопанство.

27. За осигуряване възобновяването на горите, за предпазване на горските насаждения от повреда и унищожаване забранява се пашата в защитните и курортните гори, поройните горски земи, резерватите и държавните горски пояси, в горските култури, голите сечища и участъците за естествено възобновяване с височина на фиданките до 1,5 м — за овце и свине, и до 3 м — за едрия добитък.

Пашата на кози в горите се забранява с изключение на определени заклеявели насаждения и гори в лошо състояние, подлежащи на реконструкция.

28. Пашата на добитък в държавния горски фонд става по годишен план, утвърден от министъра на земеделието и горите. Площите, в които се допуска паша, както и броят и видът на добитъка, който се пуска на паша, се определят ежегодно от горското стопанство съгласно предвижданията на лесоустройствените проекти и състоянието на насажденията.

29. Паша на добитък в държавния горски фонд се допуска само с писмено позволително, което се издава от горското стопанство срещу заплащане на съответна такса.

Пашата се допуска само в указаните в позволителното места. Пуснатият на паша добитък трябва да се придружава от пастир. Нощна паша на свине и кози се забранява.

30. Работите и мероприятията по диренето и експлоатацията на мини и кариери в държавния горски фонд се предприемат след предварително съгласуване с Министерството на земеделието и горите.

IV. Залесяване и борба с ерозията

31. Залесяването в държавния горски фонд се организира и извършва от горските стопанства в съответствие с народностопанския план и съобразно предвижданията на лесоустройствените и техническите проекти.

Лесоустройствените и техническите проекти за обекти, в които ще се извършват хидромелiorативни мероприятия и от други министерства и ведомства, се съгласуват с тях преди утвърждаването им.

32. Голи, ерозирани, пустеещи и други горски площи могат да се предоставят от Министерството на земеделието и горите на държавни предприятия или обществени организации за залесяване и безвъзмездно ползване на създадените от тях горски насаждения.

33. Залесителните и технико-укрепителните мероприятия във водосборите на язовирите в държавния горски фонд се провеждат от горските стопанства.

V. Опазване на държавния горски фонд

34. Охраната и защитата на държавния горски фонд се извършва от горските стопанства и обхваща: опазването на горите от незаконна сеч и паша и други нарушения в тях, предпазването на горите от пожари и защита на горите от болести, насекоми и други вредители.

35. Държавният горски фонд се разделя на охранителни участъци, които се завеждат от горски и старши горски надзиратели.

При изпълнение на служебните си задължения горските надзиратели задължително носят униформено облекло и имат право да носят оръжие. Правата и задълженията им, както и случаите, при които могат да употребят оръжие, се уреждат с правилника за приложението на този закон.

36. Всички дървени материали преди извозването им от сечищата или временните складове в горите се маркират от органите на горското стопанство с контролна горска марка, а когато материалите са добити от дърводобивна организация, маркирането им се извършва от органите ѝ с нейна производствена марка.

Забранява се продаването, купуването, преработването и превозването на дървени материали, немаркирани по горния ред и непридружени с разрешително или друг документ, с който се установява законният им произход.

Продаването или преотстъпването на дърва или дървени материали, добити от горите за лични нужди, става с разрешение от горското стопанство.

37. Органите на горското стопанство имат право да проверяват всички документи за сеч и извоз на дървени материали от горите, за паша, лов, риболов, събиране на плодове, билки и за други ползвания от горите. Те имат право да спират и проверяват всички превозни средства, които превозват дървени материали или други горски продукти.

За осигуряване на контрол върху извозваните материали от горите горските стопанства организират необходимите контролни горски пунктове.

Водачите на моторни и други превозни средства, когато извозват дървени материали и други горски продукти от горите, са длъжни да спират превозните средства за проверка на контролните горски пунктове и други места, определени от горските стопанства.

38. При пожар в горите местното и околното население и работниците в горите са длъжни незабавно да се включат в гасенето на пожара.

Министърът на земеделието и горите определя ежегодно пожароопасния сезон в горите.

39. Горските семена, резниците, фиданките, както и дървените материали, които се внасят или изнасят от страната, се проверяват от карантинните служби, за да не се допуска поява и разпространяване на болести и насекомни вредители.

40. Народните съвети и органите на Министерството на вътрешните работи оказват съдействие на органите на горското стопанство по опазване на горите, при организиране на борбата с пожарите, болестите, насекомите и при провеждане на други мероприятия в горите.

VI. Наказателни разпореждания

41. Който без редовно писмено позволително или с редовно позволително, но извън указанията в него места, срокове, количества и дървета сече, взема или извозва от държавния горски фонд каквито и да било дървета, храсти или части от тях, включително изсърхнали, отсечени или паднали, се наказва с глоба до 2000 лв., но не по-малко от размера на причинената вреда.

Когато размерът на вредата е над 1000 лв., виновният се наказва с лишаване от свобода до 3 години или с поправителен труд, а в особено тежки случаи — с лишаване от свобода до 10 години.

42. Който укрива, продаде или превози незаконно добит от друго дървен материал, се наказва в случаите по чл. 41, ал. I, с глоба от 100 до 1000 лв., а в случаите по ал. II на същия член — с лишаване от свобода до 3 години или с поправителен труд.

43. Който превози редовно добит, но немаркиран дървен материал или макар и маркиран, но непридружен със съответни документи, се наказва с глоба до 500 лв.

44. Който унищожи или повреди по какъвто и да е начин горски дървета, младиняк, подраст, горска култура или горски разсадник, се наказва с глоба до 2000 лв., но не по-малко от размера на вредата.

Когато размерът на вредата е над 1000 лв., виновният се наказва с лишаване от свобода до 3 години или с поправителен труд, а в особено тежки случаи — с лишаване от свобода до 10 години.

45. Който без разрешение от горското стопанство строи в държавния горски фонд или вън от него на разстояние по-малко от 100 метра сграда, барака, кошара, мандра, пещ за вар, жижня за въглища или други такива, се наказва с глоба от 100 до 1000 лв.

Същото наказание се налага и на този, който без разрешение от горското стопанство разработва или ползува горска площ, разчиства места в държавния горски фонд за временни складове или самоволно устрой такъв склад, строи сграда, плет или друго подобно съоръжение.

46. Който без разрешение от Министерството на земеделието и горите строи в държавния горски фонд далекопровод, телеграфо-телефонна или въжена линия, път, мост, канал или друго подобно съоръжение или поправя и разширява съществуващи такива съоръжения, се наказва с глоба до 2000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

47. Който повреди, унищожи или премести горски граничен или друг знак, ограда, предупредителен надпис или марки върху дървета в държавния горски фонд, се наказва с глоба до 1000 лв.

Същото наказание се налага и на този, който разтури складиран дървен материал в сечище или временен склад.

48. Който без право си служи с установената контролна горска марка за маркиране на стоящи или паднали дървета, дървен материал или дърва от държавния горски фонд, се наказва с глоба до 2000 лв.

Същото наказание се налага и на този, който маркира дървета или дървен материал от държавния горски фонд с подправена или с извадена от употреба горска марка или с марка, принадлежаща на друго ведомство.

49. Който открие в горски райони, определени от Министерството на земеделието и горите, без съответно разрешение, дърворезница или инсталира в занаятчийска работилница дърворезна машина — трион, банциг, циркуляр, струг и други такива, се наказва с глоба от 500 до 4000 лв., а машините се запечатват.

50. Собственик или ръководител на дърворезница или друго дървопреработвателно заведение, който допусне да се избичи или преработи незаконно добит дървен материал, се наказва с глоба от 500 до 4000 лв., а материалът се конфискува.

Който съзнателно избичва или преработва такъв материал, се наказва с глоба до 2000 лв.

51. Който пуска на паша добитък в държавния горски фонд без редовно писмено позволително или с редовно позволително, но извън указанията в него места, срокове, вид и брой добитък, или без пастир, се наказва с глоба до 2000 лв.

Когато размерът на обезщетението е над 2000 лв., виновният се наказва с лишаване от свобода до 3 години или с поправителен труд.

Наказанието по предходните алинеи се налага и на този, който пусне на паша нощно време свине или кози в горите.

52. Който през пожароопасния сезон без разрешение от горското стопанство кладе огън извън определените места в горите или вън от горите на разстояние по-малко от 50 м, се наказва с глоба до 1000 лева.

53. Който, след като е определен от органите на народния съвет да участва в гасенето на пожари в горите, не се яви

на указаното време и място или, като се яви, не участва в гасенето на пожара, се наказва с глоба до 1000 лв.

54. Ръководител на предприятие, учреждение или организация, който съзнателно допусне да се извърши нарушение по членове 41, 44, 45, 46 и 51 от този закон, се наказва с наказанието, предвидено за извършеното нарушение.

55. Родител или настойник, който допусне да се извърши нарушение по тази глава от малолетен или непълнолетен, се наказва с наказанието, предвидено за извършеното нарушение.

56. При извършени нарушения по тази глава виновните заплащат обезщетение за причинените вреди.

Размерът на причинените вреди при нарушение по членове 41, 44, 45 и 51 се определя по тарифа, утвърдена от Министерския съвет.

В останалите случаи обезщетението се определя, като се изхожда от разходите, необходими за възстановяване на повредените обекти.

57. Дървените материали и другите горски продукти, добити при нарушение по тази глава, се изземват, а инструментите за сеч или повреда, с които е извършено деянието, се отнемат в полза на държавата.

При невъзможност да се изземат незаконно добитите дървени материали и горски продукти, освен обезщетението се заплаща и стойността на материалите.

При нарушение по чл. 45 от този закон виновните се отстраняват по административен ред от органите на горското стопанство със съдействието на органите на народната милиция и народните съвети. В тези случаи постройките, материалите или реколтата се конфискуват, ако в срок, определен от горското стопанство, не бъдат съборени постройките или не бъдат прибрали материалите и реколтата.

58. За деяния, наказуеми по този закон с глоба, не се прилагат разпоредбите на членове 36 и 48 от Наказателния кодекс и разпоредбите на членове 39 и 40 от Наказателния кодекс относно налагането на общо наказание при извършени няколко отделни нарушения.

Същите деяния се наказват и когато са извършени по непредпазливост.

Когато деяние по членове 41, 42, 44 и 51 от този закон, подлежащо на наказание лишаване от свобода или поправителен труд, е извършено по непредпазливост, виновният се наказва с глоба по ал. I на съответния член.

59. Нарушенията на този закон се констатираат от органите на горското стопанство с акт, съставен съгласно чл. 357 от Наказателно-процесуалния кодекс.

Актът се подписва от съставителя, нарушителя и от свидетели, ако е имало.

Отказът на нарушителя да подпише се отбелязва в акта и се удостоверява с подписа поне на един свидетел или от органите на народния съвет.

60. Въз основа на акта директорът на горското стопанство издава наказателно постановление по реда на глава XXVIII от Наказателно-процесуалния кодекс, ако извършеното деяние се наказва с глоба.

Когато за извършеното деяние е предвидено по-тежко наказание, актът се изпраща на прокурора за възбуждане на наказателно преследване. С обвинителния акт се предявява и граждански иск в размер на вредите, причинени на държавния горски фонд.

Когато наказателното преследване бъде прекратено от органите на прокуратурата поради извършване на деянието по не-предпазливост, директорът на горското стопанство издава наказателно постановление, с което налага на дееца предвидената глоба и дължимото обезщетение. Когато размерът на причинената вреда надминава 2000 лв., с наказателното постановление се налага само глобата, а за причинените вреди се предявява иск пред съда.

61. С наказателното постановление се присъжда глобата, конфискацията, обезщетението, изземването на незаконно добитите материали или продукти и отнемането на инструментите за сеч или повреда, с които е извършено деянието.

62. Наказателното постановление подлежи на обжалване чрез горското стопанство пред народния съд в 7-дневен срок от връчването му.

Наказателното постановление не подлежи на обжалване, когато глобата и обезщетението поотделно не надминават 100 лева.

63. Влезлите в сила наказателни постановления и издадените изпълнителни листове подлежат на изпълнение от финансовите органи при народните съвети, когато глобата и обезщетението поотделно не надминават 500 лв., и от съдебните изпълнители, когато надминават този размер.

Събраните суми за обезщетение и от продажба на иззети дървени материали и други горски продукти се внасят в приход на държавния бюджет; 80% от глобите, събрани за нарушения от физически лица, се внасят в приход на бюджета на съответния народен съвет и 20% — в извънбюджетна сметка за награждаване на горски надзиратели.

Когато задържаните дървени материали и горски продукти подлежат на бърза развала или няма условия за съхраняването и опазването им, те могат да бъдат продавани и преди да е влязло в сила постановлението или присъдата.

В този случай получените суми се внасят за пазене в Българската народна банка и се връщат на правоимащите, ако бъдат освободени от наказателна и гражданска отговорност.

64. Директорът на горското стопанство може да прекратява преписки по актове за дребни нарушения на този закон, ако размерът на причинената щета не надминава 20 лв.

65. Когато е заловен добитък на паша без пастир или без стопанин или когато последните са непознати лица, които не искат или не могат да установят самоличността си, добитъкът се задържа в оборите на най-близкия народен съвет, като с него се постъпва съгласно чл. 13 от Указа за опазване на селското стопанство.

66. Органите на горското стопанство имат право да извършват претърсвания в дворове, стопански сгради и други, когато имат основателни подозрения, че в тях се намират незаконно добити дървени материали или други горски продукти.

Проверките в дворовете, заведенятия, складовете и други се извършват в присъствие и на представител на народния съвет, а когато претърсването е вън от населено място, може и без представител на народния съвет, но в присъствието поне на едно поемно лице.

67. За всички нарушения, извършени в ползащитните горски пояси или в горските насаждения, създадени по реда на чл. 4, буква „в“ от този закон, виновните се наказват по реда на тази глава, като обезщетенията се присъждат на собственика на насаждението.

Общи разпоредби

68. За приложението на този закон се издава правилник, утвърден от Министерския съвет.

69. Този закон влиза в сила един месец след обнародването му и отменя всички разпоредби, които му противоречат.

Преходни разпоредби

70. За нарушения, извършени до влизане на този закон в сила, обезщетенията за причинени вреди на държавния горски фонд се определят по досегашния ред.

71. Алинен IV и V на чл. 20 от Указа за опазване на селското стопанство се изменят така:

„Определените за сеч дървета се маркират преди отсичането им с контролна марка от народния съвет. На частни стопани не се издава повече от едно разрешително през годината. Не се разрешава продажбата на отсечените по горния ред дървета.

Не се дават разрешения за сеч на такива дървета, които се намират на стръмни терени с наклон над 15°, в ерозиранни земи, във водосборите на язовирите или край бреговете на реките, деретата и пътищата, където тези дървета служат за противо-ерозионна и водорегулираща цел.)

Има думата вносителят на законопроекта министърът на земеделието и горите др. Иван Пръмов да направи доклад.

Министър Иван Пръмов: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! Законопроектът за горите, който се предлага за одобрение от Народното събрание, ще утвърди и установи по законодателен ред основните насоки на социалистическото преустройство на нашето горско стопанство. В него се отразява отношението на социалистическата държава към едно огромно природно богатство, каквито са горите в нашата страна. Отражена е грижата на народната власт не само за запазването на това богатство, а и за развитието му в мащаби, непознати за капиталистическа България. Тази грижа е напълно оправдана и представлява важно звено в общия план на Партията и Правителството за увеличаване производствената база на нашата страна.

Горското стопанство съставлява важен дял от нашата икономика. Горите не само снабдяват народното стопанство с дървесина, но имат и важно значение за климата и водния режим, за предпазване на почвата от ерозия, за увеличаване на добивите от селското стопанство.

Общата горска площ на нашата страна не е малка. По лесистост ние сме на шесто място между страните на Европа, тъй като почти една трета от територията ни е заета от гори и земи на горския фонд. Фактически обаче от 37 036 640 декара горски фонд едва 17 милиона са пълноценни високостъблени горски насаждения, от които в действителност се добиват нужните на народното стопанство дървени строителни материали. Останалите 20 милиона декара са издънкови, клоносечни или заклеявели нископродуктивни насаждения, от които се добиват само дърва за горене и шума за добитъка, или са голи, ерозиранни земи.

Сегашното състояние на голяма част от горите не съответствува на изискванията на нашата социалистическа икономика. Те не могат да осигурят пълното задоволяване нуждите на страната от дървен строителен материал, нито да изпълняват в достатъчна степен своята почвозащитна, водоохранна и водорегулираща роля.

Прирастът на нашите гори е два пъти по-малък от този, който съответствува на климатичните и почвените условия в страната.

Процесът на бързо влошаване състоянието на нашите гори датира още от турско време. След Освобождението от турско робство унищожението на горите продължило със същия темп, тъй като те са станали обект за бързо забогатяване на българската буржоазия. Те са били използвани от буржоазните правителства за безогледна и най-долюпробна изборна демагогия. За сметка на горите буржоазните политици-депутати са пече-

лили гласовете на избирателите, без да се държи сметка за последиците от обезлесяването на страната. Българската буржоазия беше установила до 9 септември 1944 г. най-хищническа експлоатация на нашите гори. Алчна за бързо и леко забогатяване, тя бе подложила на пълно изсичане достъпните гори. Тя не полагаше никакви грижи за строеж на пътища в районите на недостъпните високостъблени гори, поради което най-ценна дървесина е била оставяна да гние. За българската буржоазия е било по-изгодно да търгува с внесена отвън дървесина, отколкото да влगाа капиталите си за подобряване състоянието на нашите гори и направа на горски пътища.

Ето защо една от първите задачи на народната власт беше да се усвои прирастът на всички наши гори. След Девети септември се прокараха горски пътища до всички недостъпни райони. Сега недостъпните гори у нас са само около 500 000 декара, а с пътната мрежа, която ще се построи през третата петилетка, окончателно ще завърши усвояването на главните горски комплекси.

Средната гъстота на нашите гори е едва 0,6, или почти наполовина по-малка от нормалната, а много от младите гори, на възраст от 40 до 60 г., особено иглолистните, са изредени още повече. Това прекомерно изреждане на горите се отразява чувствително както върху намаляване на прираста им, така и върху защитните им функции.

Големи са щетите, които причиняват поройните води в обезлесените краища на страната. Поройните дъждове свличат от оголените водосбори на нашите големи и малки реки грамадни количества плодородна земя, чакъл и пясъци, наводняват, засипват и унищожават ценни земеделски култури, застрашават от затлачване нашите язовири, отнасят пътища, мостове и жилища.

Още са пресни в съзнанието ни наводненията, които станаха през 1956 и 1957 година в Благоевградски окръг и в Пловдивски окръг, които причиниха загуби на народното стопанство за стотици милиони лева.

Народната власт, държейки сметка за голямото стопанско значение на горите, никога не се е примирявала и не може да се примири с това състояние на нашето горско стопанство.

Затова още от първите години след Девети септември се сложиха основите на едно планово, социалистическо горско стопанство. Началото на това стопанство се постави с обявяването на горите за общонародна собственост, което се извърши през 1948 г.

Въз основа опита на СССР за къс период от време беше завършено окончателно устройването и категоризирането на горите. Докато до Девети септември е била измерена и устроена само 24% от нашата горска площ, сега за всички гори 100% са изготвени лесоустройствени проекти.

Особено големи грижи положи народната власт за залесяването и възобновяването на горите. Обемът на залесителните работи сега е увеличен неколkokратно. За 13 години у нас бяха залесени 3 750 000 декара или близо четири пъти повече в сравнение с това, което е направено при капитализма за 50 години. Сега у нас ежегодно се залесяват по 300 000—400 000 декара горски площи, а през третата петилетка ежегодно ще се залесяват над 500 000 декара горски площи.

За горските култури се полагат системни грижи, като се прекопават по няколко пъти в продължение на първите 3 години след засаждането. По този начин процентът на прихващането сега надхвърля 80%, докато в миналото е бил не повече от 40—50%. Сега у нас навсякъде може да се видят просторни млади горски насаждения — и във водосборите на язовирите „Г. Димитров“, „Сталин“, „Ал. Стамболийски“, и в Средногорието, Стара планина, Осогово, и по всички обезлесени райони. Това са гори, създадени от народната власт.

При народната власт за пръв път у нас бяха създадени защитни горски пояси. Изградената в Добруджа мрежа от 76 667 декара държавни горски пояси и 91 757 декара полезащитни пояси на ТКЗС наред с другите фактори вече оказва своето благоприятно въздействие за повишаване на добивите от селскостопанските култури в този район.

Голямо е значението на залесяванията във водосборните басейни за язовирите, с които се пресича пътят на ерозията и се предпазват язовирите от затлачване.

Особено ценно за народното стопанство е залесяването с бързорастящи видове, каквито са тополите, акацията и други. На това залесяване народната власт отделя голямо внимание. Само през втората петилетка са създадени към 80 000 декара тополови насаждения, а през третата петилетка, съгласно специалното постановление на Министерския съвет за увеличение на засажденията с тополи, ежегодно ще бъдат засадени по 100 000 декара с тополи в горския фонд, на непригодни за земеделско използване земи в поречията, както и единично по доловете, покрай реките и потоците.

По този начин се създават условия, които ще позволят след 5 години добивът на тополова дървесина да нарастне на 120 000 куб. метра; след 8—10 години този добив ще достигне 600 000 куб. метра годишно, а към 1977 г., т. е. след 20 години, ние ежегодно ще получаваме по 1 600 000 куб. метра тополова дървесина за нуждите на целулозната, мебелната и кибритената промишленост и особено за амбалаж за нашата търговия с грозде и плодове.

При залесяването в горския фонд широко се застъпват и ценните горскоплодни дървесни видове, каквито са орехите, бадемите, кестените, както и черничевите дървета, които играят важна роля за развитието на бубарството.

Значителни по обем залесителни работи се извършват за озеленяване околностите на населените места, промишлените центрове, курортите и пътищата.

Стопанисването на горите е поставено на правилни, научни основи. Докато в миналото у нас не са полагани почти никакви грижи за отглеждане на горите, сега ежегодно се извеждат отгледни сечи на повече от 400 хиляди декара млади насаждения, с което се подобрява тяхното състояние и се осигурява производство на дървесина от високо качество. Значителни успехи са постигнати и по възобновяване на дъбовите и буковите високостъблени гори. Особени грижи се полагат за повишаване продуктивността на издънковите гори, като 3 300 000 декара от тези гори се отделиха за превръщане на високостъблени насаждения при увеличен добив на дървен крепителен материал за нашите мини.

Подобри се опазването на младите култури и сечища от пашата на добитъка. Горските пожари, които в миналото унищожаваха десетки хиляди декари ценни гори, сега са ограничени до минимум. Борбата срещу насекомните вредители се провежда в широки размери, като се използват най-модерни средства и машини, в това число и самолети. В резултат на тези мерки масовите нападения от насекомни вредители са почти ликвидирани.

Наред с грижите за залесяване и подобряване състоянието на горите, Партията и Правителството взеха серпозни мерки за ограничаване използването на горите. Седмият конгрес на Българската комунистическа партия реши лесосечният фонд през третата петилетка да се сведе до естествения прираст на горите. За осъществяване на тази задача се провеждат широки мероприятия за икономия на дървесината в строителството и за подмяната ѝ с други материали във всичките отрасли на нейното потребление. Икономията на дървесината трябва да бъде първостепенно задължение за всеки наш гражданин.

Като се има предвид незадоволителното състояние на горите, огромните и постоянно растящи нужди от дървесина за народното стопанство, трябва да се признае, че направеното за подобрене на горите е все още недостатъчно. Затова Седмият конгрес на Българската комунистическа партия, наред със задачата за нормализиране на ползуването от горите, даде директива да се увеличат залесяванията, като през третата петилетка бъдат създадени не по-малко от 2 600 000 декара нови горски насаждения.

Трудещите се в нашата страна посрещнаха с пълно одобрение решенията на Седмия конгрес в това отношение.

Трудещите се от Софийски окръг разгърнаха масово движение за залесяване през третата петилетка на 460 000 декара горски площи при план 350 000 декара, а до края на 1965 г. те поеха задължение да залесят всички голи площи в горския

фонд на Софийски окръг, които възлизат на 760 000 декара. Това движение обхваща трудещите се от цялата страна. То получи широка подкрепа от Министерския съвет, Националният съвет на Отечествения фронт и Централният съвет на професионалните съюзи.

Министерството на земеделието и горите е взело всички мерки, за да отговори на това народно движение, като преди всичко е осигурило нужния посадъчен материал. Сега у нас са създадени над 17 000 декара горски разсадници срещу 2 239 декара в миналото, от които се произвеждат над 600 милиона горски фидапки или 90 пъти повече, отколкото преди 9 септември.

Само от това народно дело може да се види каква огромна разлика съществува между капиталистическото общество, което унищожава горите, ръководейки се от лозунга „след мене ако ще и потоп да стане“, и нашето социалистическо общество, което се бори да превърне нашата родина в истинска социалистическа градина, завинаги защитена от изненадите на природните стихии.

Другарки и другари народни представители! Предлаганият законопроект е съставен от пет раздела, в които се уреждат всички основни въпроси за горската собственост, организацията и управлението на горския фонд, стопанисването, използването и опазването на горите.

Предвижда се устройството, стопанисването, използването и опазването на горите и земите на държавния горски фонд да се извършва с оглед увеличаване на тяхната продуктивност и подобряване на почвозащитните, водосъхранните и други полезни свойства на горите.

В законопроекта изрично са указани площите, които, макар и да са обрасли с горска растителност, не се числят към горския фонд, тъй като не представляват обекти на горското стопанство. Такива са единичните и групи горски дървета сред работните земи в населените места, край жп. линии, шосета и паркове. Полезащитните горски пояси върху земи на кооперативните стопанства и държавните земеделски стопанства, както и горските насаждения, създадени от предприятия, организации или кооперативни стопанства върху техни или предадени им за използване държавни земи, също не се причисляват към държавния горски фонд. По този начин се създават условия за нашите кооперативни стопанства да имат свои собствени горски насаждения за задоволяване на техните нужди от дървени материали. С това се създава материална заинтересуваност за залесяване на непроизводителните и пустеещите земи.

Все с оглед задоволяване нуждите на нашите трудово-кооперативни земеделски стопанства с дървен материал и за създаване на материален стимул за правилно стопанисване, използване и опазване на маломерните гори сред работните земи

законопроектът дава право на Министерския съвет да предоставя на кооперативните стопанства площи от държавния горски фонд за безвъзмездно стопанисване и използване.

Министерството на земеделието и горите по силата на съществуващите правителствени разпореждания е предоставило досега повече от 600 000 декара маломерни държавни гори за безвъзмездно стопанисване и използване от кооперативните стопанства. Заедно с горите от бившия държавен пасищен фонд, които също се предоставят на кооперативните стопанства да ги стопанисват като гори, общата площ на държавните гори, предадени на кооперативните стопанства, надхвърля 1 500 000 декара.

Със законопроекта се предвижда да не се допуска превишаване на ползуването от горите над определения размер по лесоустройствените проекти. Превишение на използването се допуска по изключение, и то само за извънредни нужди на народното стопанство. Това превишение обаче трябва да бъде възстановено чрез съответно намаление на използването в следващите 5 години.

Тази разпоредба на законопроекта има много голямо значение за подобряване състоянието на горите и увеличаване на тяхната продуктивност. Законопроектът предоставя на Министерския съвет да определя предприятията, организациите и лицата, на които се разрешава използване на дървесина на корен от държавния горски фонд, както и техните права, задължения и отговорности при извършването на сечта и извоза от горите. По този начин се дава възможност съобразно опита и конкретните условия да се създава съответна организация и форма за ползуване от горите, която да отговаря най-добре на интересите на народното стопанство.

Установени са основните положения за правилно стопанисване и използване на горите, като всички технически въпроси се предвижда да се уредят с правилника за приложение на закона.

Урежда се и въпросът за пашата в горите и земите на държавния горски фонд. За осигуряване възобновяването на горите, за предпазване на горските насаждения от повреди и унищожаване в някои категории гори не се допуска паша на добитъка, а пашата на кози в горите по начало се забранява, като се допуска само в насаждения в лошо състояние, подлежащи на реконструкция.

За да се ускори и насърчи залесяването на голите площи в държавния горски фонд, законопроектът дава възможност такива площи да се предоставят на държавни предприятия или обществени организации да ги залесят с право да използват безвъзмездно създадените горски насаждения.

Уреждат се и основните въпроси по организацията на охраната и защитата на горите от нарушения, повреди и напа-

дения от насекоми, гъби и други вредители. Установява се редът и начинът за извозване на дървените материали, добивани от държавния горски фонд, както и организирането и провеждането на ефикасен контрол над превозните средства, извозващи дървени материали от горите. Предвижда се задължение за местното население и работниците в горите да вземат дейно участие в предотвратяването и гасенето на пожарите, избухнали в горите.

Големите грижи и средства, които държавата влага за подобряване състоянието на нашите гори, изискват по-големи грижи за тяхното опазване. Срещу нарушителите по горите законопроектът предвижда съответни мерки, включително подвеждането им под наказателна и материална отговорност.

За да се осигури опазването на полезащитните горски пояси, създадени от държавните земеделски стопанства и трудово-кооперативните земеделски стопанства върху техни земи, както и другите горски насаждения, създадени от тях, предвидено е за такива нарушения виновните лица да се подвеждат под отговорност по реда, предвиден за държавните гори.

Считам, че с приемането на законопроекта за горите ще се създадат условия за нови, по-големи успехи в нашето горско стопанство, за по-пълното задоволяване на нуждите на страната от дървесина и за увеличаване на защитните и водохранните функции на нашите гори.

Допълненията и поправките по законопроекта, които се предлагат от законодателната комисия, са правилни и целесъобразни и аз съм напълно съгласен с тях.

Предлагам, другарки и другари народни представители, да одобрите предложения законопроект, като гласувате за неговото приемане. *(Ръкопляскания)*

Председател Фердинанд Козовски: Думата има докладчикът на Законодателната комисия Сюлейман Хашимов да прочете предложението на комисията.

Докладчик Сюлейман Хашимов: Другарки и другари народни представители! Законодателната комисия обсъди подробно предложения от Правителството нов законопроект за горите. Законодателната комисия счита, че законопроектът е навременен и че въпросите във връзка с развитието на нашите гори, с тяхното управление, стопанисване и опазване са правилно решени в него.

За подобряване на законопроекта Законодателната комисия предлага на Народното събрание да се съгласи да бъдат направени следните поправки и допълнения: *(Чете)*

„1. В ал. I на чл. 6 думите „измерва горите“ да се заменят с думите „устройва горите“.

Съображения. Заменяването на думите се предлага, защото измерването на горите се извършва от Главното управление „Геодезия и картография“, а Министерството на земеделието се занимава с тяхното устройство съобразно с предназначението им и целесъобразното им използване.

2. В ал. II на чл. 10 на края думите „обществени организации“ да се заменят с думите „трудово-кооперативни земеделски стопанства“.

Съображения. Заменяването се предлага, за да се съобрази този текст с чл. 8 от законопроекта, съгласно който се разрешава да се предоставят горски площи за стопанисване и използване само на отделни министерства, ведомства и ТКЗС, но не и на останалите обществени организации.

3. В чл. 13 думите „инженерно-техническа“ да се заличат.

Съображения. Поправката е от редакционен характер. Заличаваните думи са излишни.

4. В ал. I на чл. 19 след думите „за високостъблените гори през цялата година“ да се добави изразът „но най-късно до 1 април на следващата година“.

Съображения. Практически е невъзможно материалите, получени при сеч на високостъблени гори през последните месеци на календарната година, да бъдат извозени до края на същата година. Извозът на тези материали обаче трябва да се извърши през зимните месеци на следващата година, за да не се нанесат вреди на гората по време на нейния растеж през пролетта. В този смисъл е и предлаганото допълнение на текста.

5. В ал. I на чл. 20 на края след думите „контролна горска марка“ да се добавят думите „и пореден номер“.

Съображения. Допълнението се предлага, за да може да се осъществява ефикасен контрол относно точността на изчисленията и тарифирането на отделните високостъблени дървета, определени за сеч.

6. В ал. II на чл. 21 в началото думите „Правата, задълженията и отговорностите“ да се заменят с думите „Правата и задълженията“.

Съображения. Гражданската и наказателната отговорност на ползвателите на дървесина на корен със съответните последици се уреждат от действащите граждански и наказателни закони и в някои от текстовете на законопроекта. Поради това не е правилно и законосъобразно с правилника, който ще се издаде по приложението на закона, да се уреждат въпроси във връзка с нея.

7. След чл. 21 да се създаде нов чл. 22 по окончателната номерация със следния текст:

„22. Дървените материали, необходими за мероприятия в горите, за горски сгради, телефонни линии, научно-изследователска работа и други нужди на горското и ловното стопанство и за строителство на високопланински заслони, водопой и др., се отсичат без заплащане на такси по установения ред, извън годишния план на горското стопанство.

Дървените материали, необходими за постройка на триангулационни и други геодезични знаци в горите, за геоложки и минни проучвания, за възстановяване на повредени и унищожени от стихийни бедствия пътни съоръжения, телефонни линии и др., когато обектите се намират в горите, се отпускат извън годишния план срещу заплащане на установените такси.“

Съображения. Създаването на предложения текст се налага за по-бързото осъществяване на мероприятията, посочени в текста.

8. В ал. I на чл. 25 думите „въжени линии“ да се заменят с думите „въжени и временни телефонни линии“.

Съображения. Във връзка с опазването на горите е целесъобразно и прекарването на временни телефонни линии през горите да става с разрешение на съответното горско стопанство.

9. В чл. 40 думата „насекомите“ да се замени с думите „насекомиите вредители“.

Съображения. Допълнението се прави за терминологична точност и за съгласуване на текста с чл. 34 от законопроекта.

10. В чл. 46 думите „поправя и“ да се заличат.

Съображения. Законодателната комисия счита, че с оглед на по-бързото отстраняване на повредите на посочените в текста съображения, които се намират в държавния горски фонд, е по-правилно да не се иска предварително разрешение от Министертвото на земеделието и горите при поправка на същите.

11. В ал. II на чл. 51 думите „размерът на обезщетението“ да се заменят с думите „размерът на вредата“.

Съображения. С изменението се поправя допуснатата грешка.

12. В чл. 54 думите „извърши нарушение“ да се заменят с думите „извърши деяние“, а на края думите „извършеното нарушение“ — с думите „извършеното деяние“.

В чл. 55 думите „който допусне да се извърши нарушение“ да се заменят с думите „който съзнателно допусне да се извърши деяние“, а на края думите „извършеното нарушение“ — с думите „извършеното деяние“.

В ал. I на чл. 56 думите „При извършени нарушения“ да се заменят с думите „За деянията“, а във втората алинея на същия член думите „при нарушение по“ — с думите „за деянията по“.

В ал. I на чл. 57 думите „при нарушение по тази глава“ да се заменят с думите „при нарушения на тази глава“, а в началото на третата алинея на същия член думите „При нарушение“ да се заменят с думите „За деянията“.

Съображения. С предлаганите от Законодателната комисия изменения в горните текстове видовото понятие „нарушение“, употребено в тях с не особена прецизност, се заменя с родовото понятие „деяние“.

Освен това в чл. 55 се уточнява, че родителят или настойникът ще отговаря за деянията, извършени от малолетните и непълнолетните само когато съзнателно е допуснал да ги извършат, а не във всички случаи, без да е имал каквото и да било отношение към извършеното деяние.

13. В ал. II на чл. 59 думите „Актът се подписва“ да се заменят с думите „Актът се предявява на нарушителя и се подписва“.

Съображения. Допълнението се предлага, за да може нарушителят още при съставянето на акта да направи своите възражения по него.

14. В ал. II на чл. 62 думите „поотделно не надминават“ да се заменят с думите „не надминават общо“.

Съображения. Законодателната комисия счита, че е по-справедливо да се обявят за необжалваеми наказателните постановления, с които са наложени глоба и обезщетение общо в размер до 100 лв.

15. В ал. II на чл. 63 думите „събрани за нарушения от физически лица“ да се заличат.

Съображения. Заличаваните думи са съвсем излишни, тъй като законопроектът не позволява да се глобяват юридически лица, а само физически.

16. В чл. 64 думите „причинената щета“ да се заменят с думите „причинената вреда“.

Съображения. Заменяването се прави за еднаквост в терминологията.

17. Чл. 22—70 се преномерират съответно в чл. 23—71.

Във връзка с това в досегашния чл. 23 думите „чл. 32“ да се заменят с думите „чл. 33“; в чл. 42 думите „чл. 41“ да се заменят с думите „чл. 42“; в досегашния чл. 54 думите „членове 41, 44, 45, 46 и 51“ да се заменят с думите „членове 42, 45, 46, 47 и 52“; в ал. II на чл. 56 думите „членове 41, 44, 45 и 51“ да се заменят с думите „членове 42, 45, 46 и 52“; в ал. III на чл. 57 думите „чл. 45“ да се заменят с думите „чл. 46“ и в ал. III на чл. 58 думите „членове 41, 42, 44 и 51“ да се заменят с думите „членове 42, 43, 45 и 52“.

Съображения. Промяната в номерацията се налага поради създаването на новия чл. 22.

18. Заглавието пред чл. 70 „Преходни разпоредби“ да стане „Преходна разпоредба“.

Съображения. Изменението на заглавието от множествено в единствено число става поради това, че към това заглавие остава само чл. 70 от законопроекта.

19. След чл. 70 да се създаде следното ново заглавие: „Изменение на Указа за опазване на селското стопанство“, а предлаганото с чл. 71 изменение на чл. 20 от Указа за опазване на селското стопанство да се оформи в отделен параграф единствен.

Съображения. Новото заглавие се създава за съобразяване с изискванията на законодателната техника.

Председател на Законодателната комисия: **Б. Лозанов.**“

Председател Фердинанд Козовски: Кой от народните представители иска да се изкаже по законопроекта?

Думата има народният представител др. Васил Богданов.

Васил Богданов: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! Внесеният за разглеждане от Народното събрание законопроект за горите ще изиграе голяма роля в по-нататъшното развитие на нашето социалистическо горско стопанство, за по-рационалното съхраняване, използване и възобновяване на горите, които, в това сме всички убедени и единодушни, са голямо национално богатство на страната ни.

Усилията на нашата народна власт в областта на горското стопанство са насочени към планово използване на горите за удовлетворяване нуждите на страната от дървесина и друга дървесна продукция, към съхраняването и всемерното засилване на особените полезни свойства на горските насаждения, като полезащитни, почвозащитни, водоохранни, санитарно-хигиенни и т. н., към подобряване качеството и повишаване прираста на горите, тяхното възобновяване и създаване в обезлесените райони.

От година на година се разширяват мерките, които способствуват за естественото възобновяване на горите. Особено добри успехи са постигнати в областта на изкуственото лесовъзобновяване и лесоразвъждане. В това направление новият закон ще окаже голямо положително въздействие.

Както е известно, след отменяването от Народното събрание през 1951 г. на стария Закон за горите, след станалата реорганизация в устройството по стопанисването и експлоатацията на горите бяха изработени ред нови правилници, наредби, инструкции, с които се дават насоки за основните раздели в горското стопанство — устройство на горите, стопанисването им, провеждане на лесокulturни мероприятия, залесяването и охраната на горите.

Приети бяха от Министерския съвет някои постановления с трайно значение за развитието на горското стопанство.

Разработиха се редица други мероприятия, като отглеждане на младите насаждения, подпомагане на естественото възобновяване, правилно извеждане на сечите, борба с насекомните вредители и др., които улесняват прираста на горите.

В резултат на тия решения и проведени мероприятия постигнати са не малки резултати. Само за 14 години народна власт се залесиха 3 до 5 пъти повече площи, отколкото буржоазните правителства направиха за около 70 години.

Правилна беше ориентацията залесяванията да стават в интензивно използваните райони, като само в Бургаски окръг от 1952 г. досега са залесени над 90 000 дек. А само през третата петилетка се предвижда да бъдат залесени нови около 80 000 декара.

Въведоха се ценни дървесни породи, като ореха, явора, черния бор, тополата и др.

В процеса на изпълнението на горните решения бе набран значителен опит в организирането на горското стопанство, в резултат на което някои от досегашните постановки на работа се оказаха недостатъчни с оглед новите изисквания и се нуждаят от някои допълнения или поправки.

В този смисъл приемането на Закон за горите е твърде навременна мярка, за да се уредят трайно по законодателен ред, както е предвидено и в Конституцията, някои назрели и важни въпроси в организирането на нашето горско стопанство и стопанисването на горите.

Както се вижда от законопроекта, последният урежда въпросите за горската собственост, организацията на горския фонд, стопанисването и използването на горите.

Важен въпрос беше осигуряването на единността на държавния горски фонд. В основата на новия закон сега заляга принципът, че всички гори и земи на държавния горски фонд са общонародна собственост. И това е правилно. Икономическата основа на горското стопанство на нашата страна трябва да представлява общонародната социалистическа собственост на горите и на всички използвани в държавния лесопонд оръдия и средства на труда.

Много важен е също пунктът, с който се дава право на Министерския съвет да предоставя части от държавния горски фонд за използване от ТКЗС и други обществени организации. ТКЗС и другите обществени организации могат да създават на свои земи горски насаждения, които остават тяхна собственост, без да се причисляват към държавния горски фонд. Те придобиват право на безвъзмездно ползуване на създадените от тях гори върху незалесени части на държавния горски фонд. Създадените по такъв начин насаждения, без да се нарушава единството на горския фонд, и добиваната от тях дър-

весина в значителна степен ще подпомогнат задоволяването на нуждите на селското стопанство, особено от дребна дървесина. При една добре организирана работа в това направление ще се създаде голям резерв за добиване на значителни количества колове за домати, рамки за тютюн, лозя и други дребни материали, нуждата от които ежегодно нараства. А свободни площи за такива цели могат да се намерят във всяко населено място и могат да се мобилизират усилията на ТКЗС и обществените организации за залесяването им.

Проектозаконът предвижда стопанисването и използването на горите да се извършва на планови начала с оглед постоянно да се подобрява тяхното състояние и увеличава продуктивността им. Опитът от последните години ясно показва наложителната необходимост да се ограничи и сведе ползуването от горите до размера на нормалното ползуване. Ползуването от горите следва да се установява въз основа на средния годишен прираст, съотношението на дървесните запаси по класове на възраст и тяхното състояние, за да не се допуска пресилено ползуване и нарушаване на тяхното нормално състояние, да се осигури възможността за широко възпроизводство.

Колко сериозен е този въпрос и колко лоши могат да бъдат последствията от пресиленото ползуване от горите, ако не се вземат необходимите мерки, може да се види от примера на ползуването от горите в Бургаски окръг. Сегашното ползуване например от горите на Странджа планина е завишено в сравнение с ползуването през 1952 г. с 60%, а в сравнение с по-раншното — отпреди 1952 г. — е неколkokратно. Средният годишен прираст на високостъблените гори в Странджа планина е около 115 440 куб. м, т. е., сравнен с предвиденото ползуване по лесоустройствените планове 338 000 куб. метра, излиза, че се сече три пъти повече, отколкото гората прираства. В действителност картината е още по-тревожна, защото се сече и над това, което лесоустройствените планове предвиждат. Така например през 1955 г. от Странджа се е добило 395 000 куб. м стояща дървесна маса, през 1956 г. — 482 000 куб. м, а през 1957 г. ползуването достигна 505 000 куб. м, т. е. надвишен е средният годишен прираст близо 5 пъти. За района на целия окръг средният годишен прираст на горите е около 267 000 куб. м строителна маса, а предвиденото ползуване е около 603 000 куб. м. Намаля и средната пълнота на горите и започна да се чувства изчерпването на едроразмерната дървесина.

Всичко това, другари, дава своето отражение върху климатичните условия в окръга, като например засушаването; зачестиха през последните години наводненията върху големи площи, при което се заливат значителни площи много плодородна земя, засили се и влиянието на всички вредни ветрове в окръга.

Следователно една от основните задачи, която трябва да се реши в областта на горското стопанство, е да се увеличи про-

дуктивността на горите, което ще се постигне главно по пътя на нормализирането на използването им и чрез провеждането на редица лесовъдствено-технически мероприятия, като залесяване чрез бързо растящи видове, превръщането на част от нискостъблените гори във високостъблени, отглеждане на младите насаждения и др.

Социалистическото горско стопанство представлява принципиално нов тип обществена организация от този отрасъл на народното стопанство. Законът разкрива нови възможности за провеждане на още по-разгърнати мероприятия за по-нататъшното развитие на това наше национално богатство.

Затова именно аз предлагам да гласуваме внесенния законопроект тъй, както е предложен, със съответните допълнения и корекции, предложени от Законодателната комисия, които считам за правилни.

Всички да се заемем, другари, с провеждането на необходимите мероприятия за разширяването и разхубавяването на нашите гори, за да богатее и хубавее нашата прекрасна слънчева родина България! (*Ръкопляскания*)

Председател Фердинанд Козовски: Бюрото предлага 15 минути почивка.

Които са съгласни с предложението на Бюрото, да гласуват. Мнозинство, приема се.

(След почивката)

Председател Фердинанд Козовски: (Звъни) Продължаваме разискванията по законопроекта за горите. Кой от народните представители иска думата?

Има думата народният представител др. Атанас Кълбов.

Атанас Кълбов: (От трибуната) Другари и другарки народни представители! Предлаганият от министъра на земеделието и горите законопроект за горите представлява голям интерес. С неговото приемане Народното събрание по законодателен път ще уреди основните насоки в развитието на горското стопанство, неговото използване и опазване.

На всички ни е известно какво голямо народно богатство са горите и колко много те са полезни за живота на човека. Почти няма област от народното стопанство, която да не е пряко или косвено свързана с горското стопанство, да не зависи нейното успешно развитие от горите. От горите ние получаваме най-ценен строителен материал, без който сега не може да се мисли за строителство в голям мащаб, каквото е нашето социалистическо строителство. От горите получаваме най-различни видове дървесина и други горски производи, които са основна суровина на голяма част от нашата промишленост. Ето защо развитието и подобряването на горското стопанство непрестанно повишава своето значение успоредно с установяването на по-

високи темпове и по-голям размах в социалистическото стопанство.

Но ползата от горите не се заключава само в получаване на дървен материал и други горски суровини. Тя е много по-голяма за страната и по-всеобхватна. Преди всичко горите влияят благоприятно върху климата на страната и имат решително въздействие върху нейните водни ресурси. Те играят голяма роля за задържане и регулиране на речните и дъждовните води, осигуряват дълготрайно и резултатно действие на множеството язовири и създават благоприятен климат и плодородие на почвата. Поглъщайки по-голямата част от водите, горите ограничават почвената ерозия и опасността от стихийни наводнения, които нанасят огромни загуби на народното стопанство. Общопризната е здравната, украсна и естетическа стойност на горските насаждения и тяхното благоприятно влияние върху всестрания живот на човека. Трудно е да изчерпим всичко, за да предадем всестранный народностопанско значение на горите и тяхната роля за превръщане живота на трудещите се в по-хубав и по-красив.

Оценявайки огромното значение на горското стопанство за нашата социалистическа Родина, Партията и Правителството още от първите дни след 9 септември 1944 г. взеха присърце интересите на гората и положиха не малко грижи за нейното правилно стопанисване. Изправени пред едно лошо наследство от буржоазното минало, когато гората беше обект на безогледно разхищение и хищническо използване за лично забогатяване, народната власт и Партията обявиха горския фонд за общонародна собственост и дадоха правилна насока за преустройство и стопанисване на горите, за тяхното охраняване и за подобряване на тяхното състояние.

Но, другари и другарки, въпреки взетите мерки, състоянието на горите в нашата страна не е още на необходимата висота. Все още ползуването от горите не се извършва съобразно техния естествен прираст, вследствие на което се нанасят големи загуби на народното стопанство. Структурата на отглеждането и стопанисването не отговаря на нашата социалистическа действителност, голям е процентът на нискостъблените и заклеявели гори, все още има остатъци от буржоазното отношение към горите и то се проявява в честите незаконни покушения върху горския фонд, в резултат на които са и множеството актове, наказателни постановления и осъдителни присъди. Само през 1957 г. в горите на Пловдивски окръг са извършени 8500 нарушения от частни лица и са причинени щети над 1 500 000 лв. Трябва да отбележим със съжаление, че има случаи на неправилно отношение към горите и към правителствените и партийните директиви и мероприятия и от страна на ръководители по места, които допускат големи отклонения, спомагащи за тези нарушения. Такива пакостни прояви извърш-

ват и някои кооперативни стопанства. Тези явления, вредоносни за горите и народното ни стопанство, трябва да бъдат премахнати. За това ще спомогнат извънредно много разпоредбите на новия Закон за горите.

С оглед на изложеното, значението на внесенния за обсъждане законопроект за горите е много голямо. Той е още една нова и ценна придобивка и положителна проява на нашето социалистическо законодателство. Новият закон идва да отговори на нуждата да се съберат в едно и да се установят трайно и по законодателен ред основните насоки, съдържащи се в наредбите, правилниците и постановленията, които уреждат въпросите, свързани с развитието на горското стопанство. В това отношение предложеният законопроект е отишъл и по-напред, защото съдържа и подобрения въз основа на досегашния опит. Така, той императивно определя размера на ползуването от дървесина на корен, съобразявайки го с установените горо-устройствени проекти, базирани на научни и практически изисквания за правилно организиране на горското стопанство. Със същата цел е разрешен и въпросът за пашата. Предвидени са трайни компетентни насоки за залесяване и за борба с почвената ерозия. Като се имат предвид директивите на Централния комитет на Българската комунистическа партия от VII конгрес за горското стопанство, предвиждащи залесяване на 2 600 000 декара през петилетката, която сега се провежда в съкратени срокове, за залесяването с бързорастящи дървесни видове и залесяването на водосборните басейни и ерозираните места, което е колкото навременно, толкова и полезно, ще бъдат дадени в новия законопроект трайни насоки. Охраната на горския фонд също така е предмет на грижливо и задълбочено внимание и е разрешена със съответния текст на законопроекта. Засилени са и правата на охранителните горски органи. Наказателните разпореждания за нарушения на горския фонд са обхванали много по-широк кръг злоумишлени и вредоносни действия, а санкционирането на нарушенията е подоброено с оглед възпиращото и възпитаващото действие върху нарушителите.

Предлаганият за обсъждане нов законопроект е обгърнал чрез правилни и ценни основни насоки обширната област за организацията на държавния горски фонд, за правилното стопанисване и ползуване от горите, за залесяването и борбата с ерозията, за опазването и за наказването за извършваните в тях и спрямо тях незаконни действия. Този законопроект следователно съдържа всички елементи на един навременен и важен законодателен акт. Неговото приемане и прилагане безспорно ще даде положителни резултати за запазване, подобряване и правилно стопанисване на горите, които досега все пак са били недооценявани в нашата практическа работа в сравнение с другите отрасли на народното стопанство.

Във връзка с предлаганото от Законодателната комисия изменение в ал. II на чл. 21 от законопроекта ще кажа следното. В законопроекта се казва, че правата, задълженията и отговорностите на ползувателите на дървесина на корен и взаимоотношенията им с органите на горското стопанство се определят с правилника за приложението на този закон. Комисията предлага да отпаднат „отговорностите“. Има се предвид, че гражданската и наказателната отговорност на ползувателите на дървесина на корен със съответните последици се уреждат от действащите граждански и наказателни закони и в някои от текстовете на законопроекта. Аз съм на мнение, че не бива да се приема предлаганото изменение, а да се запази досегашната редакция на законопроекта. Съображение за това е обстоятелството, че в досегашния опит с действащия Правилник за ползуване дървесината на корен заедно с правата и задълженията на ползувателите са предвидени и отговорностите им, което е дало добри резултати. Независимо от това отговорността на ползувателите е тясно свързана със специалните условия за ползуването и държането на дървесината от предприятия и организациите и за голямо число от възможните нарушения няма предвидени санкции в други граждански и наказателни закони и правилникът, който ще определя задълженията на ползувателите, трябва да съдържа и санкционирането на нарушенията, допускани от тях. Нито в други граждански и наказателни закони, нито в разпоредбите на законопроекта са предвидени санкции за някои по-малки нарушения и престъпления, като например за неполучаване позволителни за сеч, за сеч и извоз в непозволено време, за оставени неотсечени маркирани дървета, за високо сечене и пр. Ако в предвиждания за новия Закон за горите правилник не се дадат и санкциите за нарушенията на ползувателите, ще се срещнат трудности в работата на органите по горите.

Аз одобрявам предложения законопроект и считам, че той ще изиграе огромна положителна роля за подобряване и обогатяване на нашето социалистическо горско стопанство, за неговото по-резултатно използване за нуждите на нашето социалистическо строителство и затова приканвам другарите народни представители да го гласуваме единодушно. *(Ръкопляскания)*

Председател Фердинанд Козовски: Кой друг иска думата? Думата има народният представител др. Асен Павлов.

Асен Павлов: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! Целият наш народ се възхищава и радва на нашите прекрасни гори. Той знае тяхната историческа роля като закрилници на бунтовниците-революционери от националната освободителна епоха и на партизаните отпреди 9 септември 1944 г., които се бориха за нашата национална, политическа,

икономическа и културна свобода и независимост. Народът знае тяхното многостранно стопанско значение — те дават изобилна дървесна маса, фураж, горски плодове, билки, гъби и др., благоприятствуват за валежите, противодействуват на ерозията, задържат подпочвената вода и пр. Той знае за тяхното здравно въздействие, за тяхното естетическо въздействие върху човешката душа — за вдъхновение и жизнерадост, затова така добре ги е възпял.

Но не ще е пресилено, ако направим констатацията, че нашият народ, общо взето, все още не умее добре да пази и целесъобразно да използва своите прекрасни гори и не прави достатъчно за тяхното опазване, разширяване, обогатяване и още по-голямо украсяване. Този недостатък, наследен от миналото буржоазно господство, още не е напълно премахнат.

Преди 9 септември 1944 г. само правителството на Българския земеделски народен съюз начело с Ал. Стамболийски имаше прогресивно отношение към гората. Дворцовите буржоазни и фашистки правителства не полагаха грижи за опазване, правилно използване и разширяване на горите, а обратното — унищожаваша ги, особено по време на изборите, за да печелят масове, като чрез тогавашните горски стражари позволяваха безразборното сечение и пасене на младите сечища от добитък, особено от кози. Дървопреработвателните частни фирми изсичаха и експлоатираха безразборно най-добрите горски сечища за трупане на печалби.

Освен това управляващите тогава селските общини безразборно изкореняваха хубави гори, маса селски стопани вършеха същото, за да увеличат обработваемата си площ, без да предвидят лошите последствия от оголването на земята. Изкореняваха се горите, а не се вземаха мерки за културното обработване на наличната земя, за да стане тя по-високодобивна и високодоходна.

След 9 септември 1944 г. народното управление на Отечествения фронт начело с Българската комунистическа партия и при дейното сътрудничество на Българския земеделски народен съюз, изхождайки от жизнените интереси на трудещия се народ, даде правилна оценка на важното и многостранно значение на нашите гори и взе редица последователни мерки за тяхното социалистическо преустройство — да станат те обществена собственост, правилно да се устройват, стопанисват и използват, да се охраняват добре, да се разширяват и украсяват.

Че действително народната власт направи много за нашите гори с оглед на възможностите, без да споменавам всички мерки, достатъчно е да отбележа, че за 13 години след 9 септември 1944 г. са залесени над 3 750 000 декара площ или многократно повече от залесяването, извършено от буржоазните правителства в продължение на 50 години.

Огромното строителство на промишлени, селскостопански, административни, културни, кооперативни и частни сгради при социалистическата ни обстановка върви с такъв темп и има такива размери, че необходимото количество дървесна маса от нашите гори не стига. Това именно налага бързо възстановяване и разширяване на нашите гори, за да задоволяват напълно нашето строителство.

Считам, че законопроектът за горите, внесен от министъра на земеделието и горите др. Иван Пръмов, така добре мотивиран и разяснен в доклада му, ще отговори на назрелите нужди, ще заостри още повече вниманието на народа към родните гори, ще се обобщят досегашните постановления относно горите, като се създаде закон за правилно социалистическо устройване, стопанисване, използване, опазване, разширяване и разкрасяване на горите.

Аз не ще повтарям данните, които др. министър изнесе по законопроекта. Те показват ясно как бяха разорени горите в буржоазно-капиталистическото минало и сегашния им социалистически възход. Фактите показват, че народната власт е вземала и взема сериозни мерки за развитието на нашето горско богатство.

В законопроекта въпросите за държавния горски фонд, за управлението и устройството му, за стопанисването и използването му, за залесяване и за борбата с ерозията, за опазване на държавния горски фонд и за наказателните разпоредби общо взето правилно са поставени и съответно разрешени.

Целесъобразно е предвидено в чл. 7 минималният процент на лесистост за всяко землище да бъде в планинските райони и водоснабдителните басейни на язовирните реки 60%, в предпланинските и хълмисти райони — 25% и в чисто полските райони — 5%. Този минимален процент от лесистост, т. е. залесена площ, се счита за достатъчен да предпазва населените места и обработваемите земи от вредни атмосферни влияния и ерозии, да поддържа водите на язовирите и реките и да осигури на народното стопанство нужната дървесна маса.

От голямо значение е подвижността на държавния горски фонд с предвиденото право на Министерския съвет в чл. 8 да включва в държавния горски фонд при нужда обработваеми и други земи, както и да изключва от него гори и земи, за да се дават на други министерства, ведомства и ТКЗС. Такова значение има и чл. 9, с който се дава право на министъра на земеделието и горите да изключва от държавния горски фонд площи до 100 декара, както и да предоставя такива площи на други министерства, ведомства и обществени организации за задоволяване на техните нужди.

Твърде навременно е създаването на Висш горскостопански съвет, предвиден в чл. 11 от законопроекта. Този съвет би допринесъл много за цялостното развитие на нашите гори.

В чл. 15 се предвижда нискостъблените горн да се секат на 15 години. Уместно би било, ако се даде право на Министерството на земеделието и горите да прави при нужда изключения, защото има видове нискостъблени горн, като габър, мекинн, осен и др., поотделно или в смес, които биха могли да се секат и на по-къси срокове, без да се увреди на горите, а с това ще се задоволяват по-навреме нуждите на населението на дърва или фураж.

Целесъобразно е постановлението на чл. 17, който гарантира плановото ползуване на държавния горски фонд, без да се намалява дървесният запас.

В чл. 18 се предвижда високостъблените горн да се секат през цялата година. Това дава възможност предвидените по плана за изсичане липи да се секат по време, когато са цъфнали, за да може да се обира всичкнй им цвят, който е много ценен артикул за храна, за здравеопазване и за износ. Желателно би било в правилника за приложение на закона да се упомене такова използване на липовите дървета.

В членове 22 и 26 е предвидено странично използване на държавния горски фонд, т. е. за билки, горски плодове, гъби, кори, лико, смола и др. Желателно е в правилника да се дадат по-обширно условията на това странично използване, за да се избягнат недоразуменията между горските стопанства и кооперациите при Централния кооперативен съюз, каквито недоразумения на някои места се явяваха.

Във връзка с предвидената в членове 28 и 29 паша на добитъка в държавния горски фонд желателно е също така в правилника да се дадат по-обширно условията. Таксите за паша да бъдат подвижни и да са съобразени с качеството на пашата и местонахождението на района и стопанските възможности на ТКЗС.

Няма съмнение, че постановлението на чл. 32 да се предоставят голеи, ерозиращи се, пустеещи и други горски площи на държавни или обществени организации за залесяване и безвъзмездно използване на създадените от тях горски насаждения ще поощри твърде много и особено ТКЗС да залесяват такива площи. Желателно е това да засяга и тези ТКЗС или селища, които досега по своя инициатива са залесили такива площи. Има много такива случаи, когато са залесени дадени площи, а след това преминали към държавния горски фонд и сега залесилите ги правят въпрос да им се възвърнат тези залесени от тях площи. Разбира се, че такива въпроси трябва да се решават съобразно местните условия.

В чл. 37 се искат разрешителни за главното и страничното използване на горите. Желателно е в правилника да се поясни, че за събиране на билки, горски плодове и гъби за лично пол-

зуване не се искат такива разрешителни или ако се искат, да се каже откъде да се набавят, за да няма недоразумения с горските власти.

Уместно е тук да обърна внимание и аз на така нареченото странично използване на държавния горски фонд. Касае се за билките, горските плодове, гъбите и др. Наред с дървесината те са не малко богатство за нашата страна. Една част от тях се използва за храна, друга за здравеопазване, трета — за технически цели, а четвърта, и то най-голямата част, за износ в чужбина, от която постъпват десетки милиони чужда валута за народното стопанство. Затова налага се паралелно с грижите за запазване и увеличаване на дървесния фонд да се полагат и съответни грижи за опазване и увеличаване на суровините от това странично използване на държавния горски фонд.

Другарки и другари! Ако кажем, че нашите гори имат не по-малко значение за нашата страна от нашата обработваема земя, ще потвърдим една истина. И затова всички усилия, които ще се положат за тяхното по-бързо възстановяване, разширяване и украсяване, ще бъде своевременно оправдано и похвално. Предлаганият законопроект дава тази възможност.

В училища, в пресата, по радиото, в просветните звена на Отечествения фронт и др. трябва да се засили още повече разяснителната работа за значението на нашите гори, за правилното разбиране и приложение на новия закон. Това ще улесни и масовото движение за залесяването и за редицата други мероприятия, които Партията и Народното правителство предлагат.

Другарки и другари! От името на парламентарната група на Българския земеделски народен съюз заявявам, че ние единодушно ще гласуваме за предлагания с поправките на Законодателната комисия законопроект за горите, защото сме уверени, че той решително ще допринесе за още по-доброто устройство, стопанисване, използване, опазване и разкрасяване на нашите ценни, дивни и легендарни гори. *(Ръкопляскания)*

Председател Фердинанд Козовски: Има думата народният представител Петко Стайнов.

Академик Петко Стайнов: *(От трибуната)* Другари народни представители! След обоснованите изказвания на министъра на земеделието и горите и след така интересните изказвания на нашите колеги, с които те разгледаха някои основни положения на законопроекта, на мен остава в същност малко нещо да кажа, един-два въпроса да развия пред вас.

Първият въпрос, който се сложи за нас, той е дали този законопроект, който ни е предложен, отговаря на директивите на VII конгрес на Партията, дали представлява от себе си един

инструмент в ръцете на министъра на земеделието и горите да може да осъществи тези директиви, а най-вече сега с оглед на новото положение във връзка с призива на Правителството да можем да изпълним петгодишния народностопански план за 3 години, да осъществим това искане на Партията и Правителството.

Другари народни представители! Аз искам по-скоро да обърна внимание на ръководителите на Министерството на земеделието и горите и на Министерството на строежите върху някои положения, които вълнуват цялото народно представителство — така поне мисля аз.

Основният принцип, който е легнал в основата на този законопроект, е, че изсичането на дървесната маса не трябва да надминава годишната продукция на горите. Това положение се съдържа, ако се не лъжа, и в чл. 16. Там се казва, че не се допуска превишаване на ползуването от горите, определено от лесоустройствените проекти. Това предписание, макар и в не такава категорична и съвършена форма, както го има сега в чл. 16, което е принципно в лесовъдната наука, се съдържаше и в досегашните наредби за горите, обаче нека се постави въпросът: изпълняваше ли се то? Не, или поне не напълно.

Аз мисля, че наш дълг е ние, народните представители, които имаме грижата не само за горите, но и за бъдещите поколения, да направим някои уточнявания относно сеченето на горите у нас, а също заедно с това да видим дали ще се изпълни особената директива на VII конгрес на Партията, където е казано „бързо да се възобновят горите“.

Сам министърът на земеделието и горите в своето изложение преди малко призна, че след 9 септември е имало известно превишаване на използването на горите. Според официални сведения, които имам от Министерството на земеделието и горите, това превишаване от 14 години насам е средно 36% за иглолистните гори, а има години, в които то е стигало до 52%. Петдесет и две на сто, знаете ли, другари народни представители, какво представлява само за иглолистните гори? То представлява 300 000 куб. м дървесна маса годишно.

Ако тази сеч в тези гори върви така и занапред, наистина иглолистните гори биха могли да бъдат застрашени и няма да се изпълни преди всичко постановлението на чл. 16, което предписва даже да увеличим горите у нас. За широколистните гори, за буковите гори най-главно, това превишаване наистина е много по-малко. Но напоследък, по мои наблюдения, има известно увлечение от лесовъдните органи, от дърводобивните предприятия и за буковите гори да става такова превишаване. И аз бих помолил другарите министри на горите и на строежите тук да кажат не е ли така. Така е, поне по наблюденията, които аз имам, за нашата Казанлъшка околия. Там има не едно, а няколко много добре уредени горски стопанства, като например

стопанството „Габровница“. В него има превишаване на сечта с оглед на лесосечните проекти и планове.

Да вземем, да кажем, в Сливенска околия село Източно Шивачево. Аз говоря за това, което съм видял. Там има също така превишаване.

Най-после искам да кажа и за сечта, която става около връх Богдан и връх Буная около Копривщица. Аз постоянно наблюдавам това там, а това го признават и самите лесовъди — че има увеличение на сечта с оглед да се надхвърлят нормите. Те постоянно търсят да повишават нормите за сеченето.

Един народен представител: Искат да изпълнят петилетката за 3 години. (Смях)

Академик Петко Стайнов: Другари, аз не знам това престараване за надхвърляне на нормите в областта на сеченето как трябва да се разбира.

Станко Тодоров: Трябва да се разбира, както е планът.

Академик Петко Стайнов: Аз зная, че това превишаване в сечта не е престъпление, защото и самият законопроект в чл. 17 предвижда, че по изключение, за извънредни нужди, с разрешение на Министерския съвет може да се допусне превишаване на така определеното използване на горите. Но самият законопроект в една следваща алинея на същия член казва, че в следващите пет години ще се намали годишното използване на горите, за да се възстановят дървесните запаси.

Така че самият другар министър призна, че има превишаване в сечта на дървесната маса от онова, което е предвидено в лесосечните проекти, и то за 14 години в иглолистните гори; това нещо се среща също така и в широколистните гори, в буквите гори и следователно, другари, ние трябва да помислим за изпълнението на това предписание на чл. 17, който казва в бъдеще да става известно намаляване на лесосечната маса.

Аз имах случая да говоря и с др. Раденко Видински, министър на строежите, в парламентарната комисия. Там се повдигна този въпрос. Той е, който ръководи дърводобивните предприятия. И когато ние повдигнахме там този въпрос, той ми каза, и то много правилно: „Искате строежи, искате да строите жилища, искате да строите фабрики, искате да строите заводи, а знаете ли какво значи строеж? Строеж значи дървен материал.“

Така е. Вярно е, че ние наистина се намираме в едно особено положение, което е предвидено в чл. 17: за извънредни нужди на народното стопанство може да се разрешава по-голяма сеч.

Нашето око, драги народни представители, се пълни с радост, нашето сърце трепти от гордост, когато вижда, че в цяла България има скели, в цяла България се издигат строежи, на-

всякъде тухли, навсякъде пясък. Вървете из който искате наш край, в селата, в градовете — навсякъде се строи. И през центъра на столицата като минете, и в краищата ѝ като отидете — навсякъде се виждат големи строежи. Само в моя роден град Казанлък сега се строят 200 къщи; навсякъде се строи, по всички улици на града, навсякъде, и в селата на околията. Това не е било никога в миналото, това не е било възможно в миналото. Народното правителство е създадо условия, за да може и държавните, и кооперативните, и частните строежи да се развиват до такива небивали размери у нас.

Ние всички искаме това да продължи със същия устрем, който виждаме и сега. Тухли, цимент, чакъл, пясък — всичко това, другари, ние можем наистина да го увеличим и да го изпълним по най-напрегнати планове, да увеличаваме производството му в най-големи размери. Тук изпълнението на петгодишния план в три години е напълно възможно.

Но поставя се въпросът, пита се: как трябва да се разбира този призив на Правителството за съкращаване на петгодишния план в три години по отношение на сеченето на горите. Ето въпросът, който се поставя. *(Оживление)*

Очевидно не може това, което е предвидено за пет години, да го изсечем за три години. Ще бъде противно на основното положение, съдържащо се в този закон. По този начин ние не можем да изпълняваме плана.

Аз трябва да кажа обаче веднага, че експлоатацията на горите, която се завежда от дърводобивните предприятия, респективно от Министерството на строежите, е постигнала много големи успехи в това направление. Това е вярно. Докато преди 9 септември експлоатацията на горите се извършваше у нас само от предприемачи и спекуланти, които изсичаха безконтролно най-близките гори, та сега около селата е оголено, както и вие виждате, днес тази експлоатация у нас на горите става по един начин, който следва предписанията на науката, който съблюдава интересите на цялото горско стопанство; при това експлоатацията на горите става и с най-модерни средства. Така че у нас хиляди и хиляди горски работници в най-затътените места и зиме при най-голям сняг газят в горите, секат дърветата, извозват трупите, а и лете в най-голям зной работят. Това е една героична армия от дърводобивни работници, които работят у нас в тази област. Те вършат една много полезна работа за народното стопанство. Това е вярно.

И в нашата Казанлъшка околия имаме няколко горски дърводобивни стопанства, които са образцово уредени и дават много голяма част от дървесината, която е необходима не само за нашата околия, но и за цялата наша държава. Това е много полезна и успешна дейност. Но тя е една от най-трудните, защото се върши при най-трудни условия, далеч от населените места.

Но същевременно тази дейност, която се развива в такъв голям мащаб при сеченето на горите, ни кара да се позамислим. Тази активност трябва да бъде насочена само в едно известно направление, за да не стане вредна. Ние от всички производственици искаме преизпълнение на план. Ето, аз пак ще повторя: в една стопанска област — горите, експлоатацията на горите — ние не трябва да искаме голо преизпълнение на плана, а само планът да бъде изпълняван в известно направление, т. е. не толкова да сечем извън предвиденото по плана, за да имаме надпланово производство, а преди всичко да обърнем внимание главно на почистването и на извозването на маркирания дървен материал; да не се увличат хората в сечене на немаркирани материали, за да могат по този начин да превишават плановете и нормите.

Ето това трябва, другари, добре да се разбере. В същност, когато се говори за горите, има място и за преизпълнение на плановете, но не по сечта, а другаде. Къде? Най-първо трябва да се отбележи, че тези 300 000 куб. м дървен материал, за които казах преди малко, че съставляват преизсечен материал с оглед на лесосечните проекти, биха могли да се компенсират най-първо с добро стопанисване и използване на горите. Тук се разви добре този въпрос; народните представители направиха ценни препоръки за доброто отглеждане на горите. Но, както казах вече, това преизсичане може да се компенсира с доброто организиране на извозването на изостаналия ликвиден дървен материал в нашите гори.

Според изчисленията, които ми се дадоха от Института за гората при Българската академия на науките — там има такъв институт — не се извозва ликвиден дървен материал, какъвто има в нашите гори, годишно от 300 000 кубика, в какъвто размер впрочем е и надвишаването.

От сведения само за Бургаски окръг за разваляне на материали там има около 4000 кубика, които са останали в последната година.

Тук се налага, значи, да се организират и увеличат превозните средства — камиони, въжени линии, волове, катъри, всичко, което служи в тия мъчни места за превозване на трупите, и преди всичко да се увеличат горските пътища.

Нашата народна власт, нашите дървоснабдителни предприятия, дърводобивни предприятия през последните 14 години направиха в това отношение чудеса в горите, защото в най-дълбоките дебри, по най-острите чукари, където в миналото можеха само орлите и нашите народни партизани да отиват, където не смееше и войската да отиде да ги намери, там, на същите места сега бучат камиони, има построени горски къщи, там има сега напречни въздушни въжени линии. Там е живо, там днес кипи

живот, там кипи стопанска дейност. Ние по този начин сме създали 3600 км горски пътища и 130 въжени линии.

И това, другари, ако не е чудо за горското стопанство — и за българските условия! Аз го наблюдавам във всички наши балкани.

Обаче аз смятам, че ние сме в състояние в тази област да направим още нещо. Нас ни чакат още горски площи, които, като достигнем с новите горски пътища и с новите въжени линии, ще можем лесно да извадим от горите и тези 300 000 куб. м, които сега ние сечем в повече, отколкото предвиждат лесосечните проекти. Нас ни чака да обхванем във въздушни въжени линии и в пътища вече много по-мъчнодостъпни обекти, за които говори и министърът — 500 000 декара гори. Те чакат нас. Чака ни тази труднодостъпна гора „Шабаница“ в Девинско, която е останала девствена и която според изчисленията на Института за гората при Академията на науките съдържа 9 милиона кубически метра иглолистен материал, който може веднага да бъде стопанисван.

С пътища ние ще можем да превъзмогнем тази слабост. Да превишаваме дървосечните планове, това значи да разширяваме пътищата, да даваме повече средства на нашите дърводобивни предприятия.

Но на призова на Партията в това отношение с оглед запазването на горите от прекалена сеч могат и следва да отговорят със съответни мероприятия и разните научни и други институти и заведения в страната и преди всичко институтите при Академията на науките и по-специално нейният Институт за гората. И те вместо за пет години, би трябвало да се мобилизират в три години да направят своите проучвания, да направят своите опити за кое? — За изнамиране заместители на дървото.

Ето големият въпрос — да се намерят заместители на дървесната маса. Другаде е постигнато това. И у нас се проектира това и Министерският съвет го предписва — да се намерят заместители на дървото.

Вие знаете, че у нас се търси чрез цимента и по друг начин да се заместят много от дървените материали при строежа на жилищата, но най-вече трябва да се намерят заместители на дървения материал в мините. У нас мините гълтат най-много дървен материал за подпори. Те са една ламя. Ние трябва да намерим с какво да заместим в по-големите галерии този дървен материал с друг материал. Това важи и за телеграфните стълбове, това важи и за хартията, за която сега търсим заместители. Огромното количество торби, с които караме брашно и цимент, трябва да бъдат направени от пластмаса. На други места пластмасата е по-евтина от хартията и с нея заместват книжните торби. Това се отнася и за бъчвите, и за качетата. Сега качетата у нас ще могат да се правят по особен начин —

е фурнир ще се правят дървени дъбови качета, но почти без дъб. Това са заместители.

На призива на Партията всички научни институти и всички други заведения, и железниците, и мините, и тежката промишленост, и пътищата трябва да се мобилизират, за да могат в три години да извършат проучванията и да дадат на народното стопанство заместителите, които с право се очакват от тях.

Ще ви кажа още едно нещо, за да заключа, защото стана малко дълго моето изказване. По целия този наш въпрос за запазване на горите, за обезпечаване на годишния прираст изигра по моему една много добра роля едно постановление на нашето Народно правителство, а именно всички дърводобивни предприятия у нас да са към Министерството на строежите, а пък всички горски стопанства, които уреждат запазването на горите и изготвят плановете, по които трябва да се сечат горите, да са към Министерството на земеделието. Виждате две ведомства, които са изправени едно срещу друго! Те много не се обичат, защото Министерството на земеделието и горите трябва да възпира другото министерство и неговите хора да не сечат повече, отколкото трябва, и го контролира. Другото министерство, понеже от него постоянно искат да дава дървен материал, търси колкото се може повече дървен материал да достави и вследствие на това тия две министерства, за щастие, не се обичат, спорят много често и взаимно се контролират. По-рано бяха в едно министерство, сега са разделени в две министерства. Аз смятам, че това разделение е добро. (Смях) Не знам дали такова е мнението на другарите министри, но това е моето мнение.

Другари! Ние след 9 септември 1944 г. вършим залесяване в много по-големи размери откогато и да било и напоследък се подема всенародно движение, в което се мобилизира целият народ — и учаци се, и студенти, и служители, всички се мобилизират за залесяване. Това е много симптоматично и симпатично народно движение. То създава много хубави перспективи. Обаче значи ли това, че колкото залесяваме, толкова трябва да сечем?

Другари! Аз мисля, че така не трябва да се гледа на тази работа, защото чл. 16 от закона ни предписва да увеличаваме площта на горите заедно с тяхната продуктивност. Аз смятам, че този закон, който е добър, който съдържа извънредно ценни нареждания, ние трябва да го следваме, нашите ръководители от Министерството на земеделието и горите, също и ръководителите от Министерството на строежите и всички други служители, които имат работа с горите, трябва да следват неотклонно този закон. И всички ние — народните представители, обществени организации и други лица, трябва да бдим да се пазят горите.

Някога, другари, тези същите гори, които искаме да пазим, бяха възпети, както знаете, и от Любен Каравелов с неговата

песен: „Хубава си, моя горо!“ И когато питат българин: знаете ли някоя песен, тази е единствената песен в чужбина и у нас, която знаят всички българи: „Хубава си, моя горо!“. Тази песен е останала в сърцето на българския народ и на новите поколения. Тя ни обединява в обичта ни към горите. С тази песен ние трябва да възобновяваме нашите гори и да ги залесяваме и по-добре да ги гледаме.

Ето пътят, който се препоръчва на Министерството на земеделието и горите. (*Ръкопляскания*)

Председател Фердинанд Козовски: Има ли други желаещи да се изкажат по законопроекта? — Няма.

Доколкото в изказванията на някои другари народни представители се направиха предложения, различни от предложенията на Законодателната комисия — другарят Атанас Кълбов направи някои предложения, а мисля, че направи предложения и другарят Асен Павлов, или това бяха пожелания? . . .

Асен Павлов: Пожелания, които се отнасят повече до правилника, отколкото до законопроекта.

Председател Фердинанд Козовски: . . . мисля, че представител на Законодателната комисия може да се изкаже.

Има думата председателят на Законодателната комисия д-р. Борис Лозанов.

Борис Лозанов: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! Аз ще кажа няколко думи само относно предложенията, които бяха направени в разискванията от двамата народни представители.

Предложения направи д-р. народен представител Асен Павлов, но както те бяха казани и както той обясни, те се отнасят до правилника, а ние тук не обсъждаме правилника, а обсъждаме закона. Ето защо тези изказвания на д-р. Асен Павлов трябва да се вземат предвид при изработване на правилника.

Искам да кажа няколко думи по изказването на народния представител д-р. Кълбов. Той предложи да се приемат санкции за нарушенията. Тези санкции са във връзка с отговорностите на нарушителите. А отговорностите са два вида: първо, отговорности наказателни и, второ — отговорности граждански във връзка с причинените вреди.

Наказателни санкции обаче, съгласно член 82 от нашата Конституция, се предвиждат в законите. Член 82 от Конституцията изрично разпорежда това. И наистина такива наказателни санкции се предвиждат в нашите наказателни закони, включително и в Наказателния кодекс, който ние ще допълним в тази сесия. Наказателни санкции не могат да се предвиждат в

правилник, наредба и пр. Въпросът за наказателните санкции трябва да се уреди съгласно съществуващите закони, съгласно текста на нашата Конституция, който ви цитирах.

Колкото се отнася до гражданската отговорност, тя също тъй по начало е възприета в нашето законодателство. В нашия основен закон за задълженията и договорите има изричен текст, в който се установява гражданската отговорност за всяко лице, което причини каквото и да е вреди и които то е длъжно да обезщети.

Тъй че този въпрос е уреден също така в закона.

А колкото се отнася до начина за това обезвреждане, този въпрос е точно за правилника, а ние, както казах и както е казано и в законопроекта, предвиждаме да се създаде такъв правилник за приложение на закона и точно там ще се уреди въпросът с какво и как трябва да се обезщетят онези вреди, които нарушителят на закона е причинил.

Ето защо Законодателната комисия стои на становището, което бе изразено тук от докладчика, и единодушно счита, че законопроектът трябва да се приеме така, както е предложен, а предложението на др. Кълбов да намери място в правилника за прилагане на Закона за горите, който ще бъде прилаган по административен ред.

Стоим прочее на нашето становище.

Председател Фердинанд Козовски: Има думата вносителят на законопроекта министърът на земеделието др. Иван Пръмов.

Министър Иван Пръмов: Аз се отказвам от думата, защото по същество всички оратори изказаха съгласие със законопроекта.

Председател Фердинанд Козовски: Няма други желаещи да говорят. Ще пристъпим към гласуване на законопроекта. Но преди това моля др. Кълбов и др. Павлов да кажат поддържат ли своите предложения.

Атанас Кълбов: При тези обяснения на др. Лозанов аз отеглям моите предложения.

Асен Павлов: Моите предложения са във връзка с изработване на правилника.

Председател Фердинанд Козовски: Бюрото предлага законопроектът да бъде гласуван по глави. Има ли други предложения? — Няма. Които са съгласни с предложението на Бюрото, моля, да гласуват. Против? — Няма. Мнозинство, приема се.

Моля докладчика на Законодателната комисия др. Хашимов да прочете законопроекта.

Докладчик Сюлейман Хашимов: (Чете)

„З А К О Н за горите.“

Председател Фердинанд Козовски: Които от другарите народни представители приемат заглавието на законопроекта, моля, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Докладчик Сюлейман Хашимов: (Чете)

„1. С този закон се урежда устройването, стопанисването, ползуването и опазването на горите и земите на държавния горски фонд с цел да се увеличава продуктивността им и се подобряват техните почвозащитни, водоохранни и други полезни свойства.“

Председател Фердинанд Козовски: Които от другарите народни представители са съгласни с чл. 1 от законопроекта, моля, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Докладчик Сюлейман Хашимов: (Чете)

„I. Държавен горски фонд

2. Всички гори и земи на държавния горски фонд са общонародна собственост.

3. Гора по смисъла на този закон е всяка земя над 1 декар, обрасла или засадена с горски дървета или храсти, която се намира вън от чертите на населените места.

Държавният горски фонд обхваща всички гори и намиращите се сред тях: поляни, пасища, просеки, скали, морени, езера, пожарища, голини и сипей.

4. Не се числят към държавния горски фонд:

а) единични и групи горски дървета сред работните земи, в населените места, покрай напоителните канали, воденичните вади, жп. линии, пътищата, шосетата, алеите и синурите;

б) паркове и залесени площи край паметниците и гробищата вън от границите на горите независимо от площта им;

в) полезащитни горски пояси върху земи на трудово-кооперативни земеделски стопанства и държавни земеделски стопанства и горски насаждения, създадени от предприятия, организации или трудово-кооперативни земеделски стопанства върху техни или предадени им за ползуване държавни земи.

5. По своето предназначение горите се разделят на две групи: гори със стопанско предназначение и гори със специално предназначение.

Горите със стопанско предназначение служат главно за производство на дървесина, а стопанисването и ползуването им се извършва с оглед и на техните водоохранни, защитни и други функции.

Гори със специално предназначение са: защитни гори, курортни гори, зелени зони, резервати, държавни защитни горски пояси и поройни горски земи. Те се стопанисват с оглед на техните особени функции.

Категоризирането на горите става от министъра на земеделието и горите след съгласуване със заинтересуваните министерства и ведомства.

6. Министерството на земеделието и горите устройва горите и другите земи на държавния горски фонд и установява границите им по землища на населените места и води отчета на горския фонд.

Всички актове, с които са установени земите на държавния горски фонд по досегашния ред, остават в сила и могат да се изменят по реда на този закон.

7. За предпазване на населените места и работните земи от вредни атмосферни влияния и ерозия, за поддържане на водите в изворите и реките и за обезпечаване нуждите на народното стопанство от дървесина запазват се следните минимални проценти на лесистост за всяко землище: в планинските райони и водосборните басейни на язовирните реки — 60%; в предпланинските и хълмистите райони — 25%; в чисто полските райони — 5%.

8. С решение на Министерския съвет по предложение на Министерството на земеделието и горите могат да се включват в горския фонд работни и други земи, да се изключват гори и земи от горския фонд за превръщане в друг вид стопанство, както и да се предоставят горски площи за стопанисване и ползуване на други министерства, ведомства и трудово-кооперативни земеделски стопанства.

9. Министърът на земеделието и горите може да изключва от държавния горски фонд площи до 10 хектара, както и да предоставя площи от държавния горски фонд на други министерства, ведомства и обществени организации за задоволяване на техни специални нужди, без право да ползуват дървесината.

Председател Фердинанд Козовски: Които от другарите народни представители приемат глава I на законопроекта, моля, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Докладчик Сюлейман Хашимов: (Чете)

„II. Управление и устройство на държавния горски фонд

10. Министерството на земеделието и горите управлява и стопанисва държавния горски фонд.

Министерството на земеделието и горите контролира стопанисването, ползуването и опазването на горите, предоставени на други министерства, ведомства и трудово-кооперативни земеделски стопанства.

11. За обсъждане на основни въпроси по стопанисването, опазването и развитието на горското стопанство при Министерството на земеделието и горите се създава Висш горскостопански съвет. Съставът му се определя от министъра на земеделието и горите, като в него се включват изтъкнати специалисти от министерството, Българската академия на науките, Министерството на строежите и строителните материали, висшите учебни заведения и др.

12. Непосредственото управление на държавния горски фонд и провеждането на мероприятията по стопанисване, залесяване, ползуване и охрана на горите се извършва от горски стопанства, които са местни органи на Министерството на земеделието и горите.

13. На инженерно-лесовъдски и технико-лесовъдски длъжности в горското стопанство се назначават само лица със съответна правоспособност.

14. За всяко горско стопанство се съставя лесоустройствен проект, който се утвърждава от министъра на земеделието и горите.

Във всички гори се организира предимно високостъблено стопанство. Нискостъбленото и клоносечното стопанства се ограничават и се запазват само там, където са свързани с поминъка на населението.

15. Възрастта (турнусът) на сечта за високостъблените гори с изключение на тополовите и акациевите гори не може да бъде по-малка от 60 години, а за нискостъблените гори — 15 години.“

Председател Фердинанд Козовски: Които от другарите народни представители приемат глава II на законопроекта, моля да гласуват. Мнозинство, приема се.

Докладчик Сюлейман Хашимов: (Чете)

„III. Стопанисване и ползуване на държавния горски фонд

16. Стопанисването и ползуването на държавния горски фонд се извършва въз основа на народностопанския план с оглед увеличаване продуктивността на горите, задоволяване нуждите на народното стопанство от дървесина и повишаване водоохранните, защитните, противоерозийните, хигиенните и украсните функции на горите.

Видът на сечите, начинът на извеждането им и сроковете за възобновяване на горите се определят с правилник за приложението на този закон.

17. Общият размер на ползуването на дървесината на корен от горите е сборът от размерите на ползуването от отделните горски стопанства, установени в лесоустройствените проекти. Този размер на ползуване съставлява годишния лесосечен фонд.

Не се допуска превишаване на ползуването от горите, определено в лесоустройствените проекти.

По изключение, за извънредни нужди на народното стопанство, с решение на Министерския съвет може да се допусне превишаване на определеното ползуване от горите. Това превишаване се счита за извънредно ползуване. Последвалото намаление на дървесния запас се възстановява в следващите 5 години чрез намаляване размера на годишното ползуване.

18. Високостъблените гори се сечат през цялата година, а нискостъблените — от 1 септември до 1 април.

При закъсняване на вегетацията в нискостъблените гори министърът на земеделието и горите може да продължи срока за сечта до 30 април, а за извоза — до 15 май.

Нискостъблените гори за добив на листников фураж се сечат от 1 август, а за добив на кори и лико — до 31 май. Тръни и малоценни храсти могат да се сечат през цялата година.

За запазване на подраства в някои насаждения от високостъблените гори сечта може да бъде забранена от 1 април до 1 октомври.

19. Извозът на добитите материали от сечищата до временните складове се допуска за високостъблените гори през цялата година, но най-късно до 1 април на следващата година, а за нискостъблените — от 1 септември до 1 май.

Извозът на листниковия фураж се допуска от 1 август до 1 май.

Буковите строителни материали, сечени от 1 април до 1 октомври, се извозват най-късно един месец след сечта.

20. Определените за сеч дървета във високостъблените гори се маркират с контролна горска марка и пореден номер.

Забранява се сеч на немаркирани дървета.

21. Министерският съвет определя предприятията, организациите и лицата, на които се разрешава да ползват дървесина на корен от държавния горски фонд.

Правата и задълженията на ползвателите на дървесина на корен и взаимоотношенията им с органите на горското стопанство се определят с правилника за приложение на този закон.

22. Дървесните материали, необходими за мероприятията в горите, за горски сгради, телефонни линии, научно-изследователска работа и други нужди на горското и ловното стопанство

и за строителство на високопланински заслони, водопой и др. се отсичат без заплащане на такси по установения ред, извън годишния план на горското стопанство.

Дървените материали, необходими за постройка на триангулационни и други геодезични знаци в горите, за геоложки и минни проучвания, за възстановяване на повредени и унищожени от стихийни бедствия пътни съоръжения, телефонни линии и др., когато обектите се намират в горите, се отпускат извън годишния план срещу заплащане на установените такси.

23. Сечта и извозването на дървесина става само с писмени позволителни, издавани от горските стопанства.

За ползуване дървесина на корен и странични ползвания от горите се заплаща такса по тарифа, утвърдена от Министерския съвет.

С решение на Министерския съвет може да се допусне безвъзмездно ползуване на дървесина на корен и на някои странични горски продукти.

24. Стопанисването, ползуването и охраната на горите, предоставени на други министерства, ведомства или обществени организации, става по реда на този закон.

Стопанисването, ползуването и охраната на горски насаждения, създадени от предприятия, организации и ТКЗС върху техни или предадени им за ползуване държавни земи по чл. 4, буква „в“, и чл. 33 от този закон, се урежда с правилника за приложението на закона.

25. Строежът на дърворезни и други индустриални заведения за преработване на дървени материали и други горски продукти в горите или на разстояние до 1000 метра от границите им, както и прокарването на просеки за построяване и разширяване на горски шосета и железници, стабилни въжени линии, далекопроводи, телеграфо-телефонни и радио-линии и други става със съгласието на Министерството на земеделието и горите.

26. Построяването в горите или вън от тях на разстояние по-близо от 100 метра на жилищни, стопански и други сгради, бараки, мандри, кошари, пещи за вар, жижи за въглища и други, както и построяването, откриването, разширяването и възстановяването на временни складове, рампи, работни площадки, плазове, трупчийски и коларски пътища, въжени и временни телефонни линии и др. става с разрешение от горското стопанство.

Откриването на дъскорезници или инсталирането на дърворезни машини в занаятчийски работилници в горските райони, определени от Министерството на земеделието и горите, се разрешава от съответните органи след писмено съгласие от горското стопанство.

27. Пашата на добитък, косенето на сено, добиването на смола, кори, лико в държавния горски фонд, както и събира-

нето на плодове, семена, билки, гъби и др., когато това представлява стопанска дейност, съставляват странични ползвания от горите.

Страничните ползвания в държавния горски фонд се разрешават от горското стопанство.

28. За осигуряване възобновяването на горите, за предпазване на горските насаждения от повреда и унищожаване забранява се пашата в защитните и курортните гори, поройните горски земи, резерватите и държавните горски пояси, в горските култури, голите сечища и участъците за естествено възобновяване с височина на фиданките до 1,5 м — за овце и свине, и до 3 м — за едрия добитък.

Пашата на кози в горите се забранява с изключение на определени заклеявели насаждения и гори в лошо състояние, подлежащи на реконструкция.

29. Пашата на добитък в държавния горски фонд става по годишен план, утвърден от министъра на земеделието и горите. Площите, в които се допуска паша, както и броят и видът на добитъка, който се пуска на паша, се определят ежегодно от горското стопанство съгласно предвижданията на лесоустройствените проекти и състоянието на насажденията.

30. Паша на добитък в държавния горски фонд се допуска само с писмено позволително, което се издава от горското стопанство срещу заплащане на съответна такса.

Пашата се допуска само в указаните в позволителното места. Пуснатият на паша добитък трябва да се придружава от пастир. Нощна паша на свине и кози се забранява.

31. Работите и мероприятията по диренето и експлоатацията на мини и кариери в държавния горски фонд се предприемат след предварително съгласуване с Министерството на земеделието и горите.

Председател Фердинанд Козовски: Които от другарите народни представители приемат глава III на законопроекта, моля, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Докладчик Сюлейман Хашимов: (Чете)

„IV. Залесяване и борба с ерозията

32. Залесяването в държавния горски фонд се организира и извършва от горските стопанства в съответствие с народно-стопанския план и съобразно предвижданията на лесоустройствените и техническите проекти.

Лесоустройствените и техническите проекти за обекти, в които ще се извършват хидромелиоративни мероприятия и от други министерства и ведомства, се съгласуват с тях преди утвърждаването им.

33. Голи, ерозирани, пустеещи и други горски площи могат да се предоставят от Министерството на земеделието и горите на държавни предприятия или обществени организации за залесяване и безвъзмездно ползуване на създадените от тях горски насаждения.

34. Залесителните и техникоукрепителните мероприятия във водосборите на язовирите в държавния горски фонд се провеждат от горските стопанства.

Председател Фердинанд Козовски: Които от другарите народни представители приемат глава IV на законопроекта, моля, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Докладчик Сюлейман Хашимов: (Чете)

„V. Опазване на държавния горски фонд

35. Охраната и защитата на държавния горски фонд се извършва от горските стопанства и обхваща: опазването на горите от незаконна сеч и паша и други нарушения в тях, предпазването на горите от пожари и защита на горите от болести, насекоми и други вредители.

36. Държавният горски фонд се разделя на охранителни участъци, които се завеждат от горски и старши горски надзиратели.

При изпълнение на служебните си задължения горските надзиратели задължително носят униформено облекло и имат право да носят оръжие. Правата и задълженията им, както и случаите, при които могат да употребят оръжие, се уреждат с правилника за приложението на този закон.

37. Всички дървени материали преди извозването им от сечищата или временните складове в горите се маркират от органите на горското стопанство с контролна горска марка, а когато материалите са добити от дърводобивна организация, маркирането им се извършва от органите ѝ с нейна производствена марка.

Забранява се продаването, купуването, преработването и превозването на дървени материали, немаркирани по горния ред и непридружени с позволително или друг документ, с който се установява законният им произход.

Продаването или преотстъпването на дърва или дървени материали, добити от горите за лични нужди, става с разрешение от горското стопанство.

38. Органите на горското стопанство имат право да проверяват всички документи за сеч и извоз на дървени материали от горите, за паша, лов, риболов, събиране на плодове, билки

и за други ползвания от горите. Те имат право да спират и проверяват всички превозни средства, които превозват дървени материали или други горски продукти.

За осигуряване на контрол върху извозваните материали от горите горските стопанства организират необходимите контролни горски пунктове.

Водачите на моторни и други превозни средства, когато извозват дървени материали и други горски продукти от горите, са длъжни да спират превозните средства за проверка на контролните горски пунктове и други места, определени от горските стопанства.

39. При пожар в горите местното и околното население и работниците в горите са длъжни незабавно да се включат в гасенето на пожара.

Министърът на земеделието и горите определя ежегодно пожароопасния сезон в горите.

40. Горските семена, резниците, фиданките, както и дървените материали, които се внасят или изнасят от страната, се проверяват от карантинните служби, за да не се допуска поява и разпространяване на болести и насекоми вредители.

41. Народните съвети и органите на Министерството на вътрешните работи оказват съдействие на органите на горското стопанство по опазване на горите, при организиране на борбата с пожарите, болестите, насекомните вредители и при провеждане на други мероприятия в горите.

Председател Фердинанд Козовски: Които от другарите народни представители приемат глава V на законопроекта, моля, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Докладчик Сюлейман Хашимов: (Чете)

„VI. Наказателни разпореждания

42. Който без редовно писмено позволение или с редовно позволение, но извън указанията в него места, срокове, количества и дървета сече, взема или извозва от държавния горски фонд каквито и да било дървета, храсти или части от тях, включително изсъхнали, отсечени или паднали, се наказва с глоба до 2000 лв., но не по-малко от размера на причинената вреда.

Когато размерът на вредата е над 1000 лв., виновният се наказва с лишаване от свобода до 3 години или с поправителен труд, а в особено тежки случаи — с лишаване от свобода до 10 години.

43. Който укрива, продаде или превози незаконно добит от другия дървен материал, се наказва в случаите по чл. 42,

ал. I, с глоба от 100 до 1000 лв., а в случаите по ал. II на същия член — с лишаване от свобода до 3 години или с поправителен труд.

44. Който превози редовно добит, но немаркиран дървен материал или макар и маркиран, но непридружен със съответни документи, се наказва с глоба до 500 лв.

45. Който унищожи или повреди по какъвто и да е начин горски дървета, младияк, подраст, горска култура или горски разсадник, се наказва с глоба до 2000 лв., но не по-малко от размера на вредата.

Когато размерът на вредата е над 1000 лв., виновният се наказва с лишаване от свобода до 3 години или с поправителен труд, а в особено тежки случаи — с лишаване от свобода до 10 години.

46. Който без разрешение от горското стопанство строи в държавния горски фонд или във от него на разстояние по-малко от 100 метра сграда, барака, кошара, мандра, пещ за вар, жижня за въглища или други такива, се наказва с глоба от 100 до 1000 лв.

Същото наказание се налага и на този, който без разрешение от горското стопанство разработва или ползува горска площ, разчиства места в държавния горски фонд за временни складове или самоволно устрой такъв склад, строи сграда, плет или друго подобно съоръжение.

47. Който без разрешение от Министерството на земеделието и горите строи в държавния горски фонд далекопровод, телеграфо-телефонна или въжена линия, път, мост, канал или друго подобно съоръжение или разширява съществуващи такива съоръжения, се наказва с глоба до 2000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

48. Който повреди, унищожи или премести горски граничен или друг знак, ограда, предупредителен надпис или марки върху дървета в държавния горски фонд, се наказва с глоба до 1000 лв.

Същото наказание се налага и на този, който разтури складиран дървен материал в сечище или временен склад.

49. Който без право си служи с установената контролна горска марка за маркиране на стоящи или паднали дървета, дървен материал или дърва от държавния горски фонд, се наказва с глоба до 2000 лв.

Същото наказание се налага и на този, който маркира дървета или дървен материал от държавния горски фонд с подправена или с извадена от употреба горска марка или с марка, принадлежаща на друго ведомство.

50. Който открие в горски райони, определени от Министерството на земеделието и горите, без съответно разрешение, дърворезница или инсталира в занаятчийска работилница

дърворезна машина — трион, банциг, циркуляр, струг и други такива, се наказва с глоба от 500 до 4000 лв., а машините се запечатват.

51. Собственик или ръководител на дърворезница или друго дървопреработвателно заведение, който допусне да се избичи или преработи незаконно добит дървен материал, се наказва с глоба от 500 до 4000 лв., а материалът се конфискува.

Който съзнателно избичва или преработва такъв материал, се наказва с глоба до 2000 лв.

52. Който пуска на паша добитък в държавния горски фонд без редовно писмено разрешително или с редовно разрешително, но извън указанията в него места, срокове, вид и брой добитък, или без пастир, се наказва с глоба до 2000 лв.

Когато размерът на вредата е над 2000 лв., виновният се наказва с лишаване от свобода до 3 години или с поправителен труд.

Наказанието по предходните алинеи се налага и на този, който пусне на паша поощно време свине или кози в горите.

53. Който през пожароопасния сезон без разрешение от горското стопанство кладе огън извън определените места в горите или вън от горите на разстояние по-малко от 50 м, се наказва с глоба до 1000 лв.

54. Който, след като е определен от органите на народния съвет да участва в гасенето на пожари в горите, не се яви на указаното време и място или, като се яви, не участва в гасенето на пожара, се наказва с глоба до 1000 лв.

55. Ръководител на предприятие, учреждение или организация, който съзнателно допусне да се извърши деяние по членове 42, 45, 46, 47 и 52 от този закон, се наказва с наказанието, предвидено за извършеното деяние.

56. Родител или настойник, който съзнателно допусне да се извърши деяние по тази глава от малолетен или непълнолетен, се наказва с наказанието, предвидено за извършеното деяние.

57. За деянията по тази глава виновните заплащат обезщетение за причинените вреди.

Размерът на причинените вреди за деянията по членове 42, 45, 46 и 52 се определя по тарифа, утвърдена от Министерския съвет.

В останалите случаи обезщетението се определя, като се изхожда от разходите, необходими за възстановяване на повредените обекти.

58. Дървените материали и другите горски продукти, добити при нарушения на тази глава, се изземват, а инструментите за сеч или повреда, с които е извършено деянието, се отнемат в полза на държавата.

При невъзможност да се изземат незаконно добитите дървени материали и горски продукти, освен обезщетението се заплаща и стойността на материалите.

За деянията по чл. 46 от този закон виновните се отстраняват по административен ред от органите на горското стопанство със съдействието на органите на народната милиция и народните съвети. В тези случаи постройките, материалите или реколтата се конфискуват, ако в срок, определен от горското стопанство, не бъдат съборени постройките или не бъдат прибрани материалите и реколтата.

59. За деяния, наказуеми по този закон с глоба, не се прилагат разпоредбите на членове 36 и 48 от Наказателния кодекс и разпоредбите на членове 39 и 40 от Наказателния кодекс относно налагането на общо наказание при извършени няколко отделни нарушения.

Същите деяния се наказват и когато са извършени по непредпазливост.

Когато деяние по членове 42, 43, 45 и 52 от този закон, подлежащо на наказание лишаване от свобода или поправителен труд, е извършено по непредпазливост, виновният се наказва с глоба по ал. I на съответния член.

60. Нарушенията на този закон се констатира от органите на горското стопанство с акт, съставен съгласно чл. 357 от Наказателно-процесуалния кодекс.

Актът се предявява на нарушителя и се подписва от съставителя, нарушителя и от свидетели, ако е имало.

Отказът на нарушителя да подпише се отбелязва в акта и се удостоверява с подписа поне на един свидетел или от органите на народния съвет.

61. Въз основа на акта директорът на горското стопанство издава наказателно постановление по реда на глава XXVIII от Наказателно-процесуалния кодекс, ако извършеното деяние се наказва с глоба.

Когато за извършеното деяние е предвидено по-тежко наказание, актът се изпраща на прокурора за възбуждане на наказателно преследване. С обвинителния акт се предявява и граждански иск в размер на вредите, причинени на държавния горски фонд.

Когато наказателното преследване бъде прекратено от органите на прокуратурата поради извършване на деянието по непредпазливост, директорът на горското стопанство издава наказателно постановление, с което налага на дееца предвидената глоба и дължимото обезщетение. Когато размерът на причинената вреда надминава 2000 лв., с наказателното постановление се налага само глобата, а за причинените вреди се предявява иск пред съда.

62. С наказателното постановление се присъжда глобата, конфискацията, обезщетението, изземването на незаконно добитите материали или продукти и отнемането на инструментите за сеч или повреда, с които е извършено деянието.

63. Наказателното постановление подлежи на обжалване чрез горското стопанство пред народния съд в 7-дневен срок от връчването му.

Наказателното постановление не подлежи на обжалване, когато глобата и обезщетението не надминават общо 100 лв.

64. Влезлите в сила наказателни постановления и издадените изпълнителни листове подлежат на изпълнение от финансовите органи при народните съвети, когато глобата и обезщетението поотделно не надминават 500 лв., и от съдебните изпълнители, когато надминават този размер.

Събраните суми за обезщетение и от продажба на иззети дървени материали и други горски продукти се внасят в приход на държавния бюджет; 80% от глобите се внасят в приход на бюджета на съответния народен съвет и 20% — в извънбюджетна сметка за награждаване на горски надзиратели.

Когато задържаните дървени материали и горски продукти подлежат на бърза развала или няма условия за съхраняването и опазването им, те могат да бъдат продавани и преди да е влязло в сила постановлението или присъдата.

В този случай получените суми се внасят за пазене в Българската народна банка и се връщат на правоимащите, ако бъдат освободени от наказателна и гражданска отговорност.

65. Директорът на горското стопанство може да прекратява преписки по актове за дребни нарушения на този закон, ако размерът на причинената вреда не надминава 20 лв.

66. Когато е заловен добитък на паша без пастир или без стопанин или когато последните са непознати лица, които не искат или не могат да установят самоличността си, добитъкът се задържа в оборите на най-близкия народен съвет, като с него се постъпва съгласно чл. 13 от Указа за опазване на селското стопанство.

67. Органите на горското стопанство имат право да извършват претърсвания в дворове, стопански сгради и други, когато имат основателни подозрения, че в тях се намират незаконно добити дървени материали или други горски продукти.

Проверките в дворовете, заведенията, складовете и други се извършват в присъствие и на представител на народния съвет, а когато претърсването е във от населено място, може и без представител на народния съвет, но в присъствието поне на едно поемно лице.

68. За всички нарушения, извършени в полезащитните горски пояси или в горските насаждения, създадени по реда на чл. 4, буква „в“ от този закон, виновните се наказват по реда на тази глава, като обезщетенията се присъждат на собственика на насаждението.“

Председател Фердинанд Козовски: Които от другарите народни представители приемат глава VI на законопроекта, моля, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Докладчик Сюлейман Хашимов: (Чете)

„Общи разпоредби

69. За приложението на този закон се издава правилник, утвърден от Министерския съвет:

70. Този закон влиза в сила един месец след обнародването му и отменя всички разпоредби, които му противоречат.“

Председател Фердинанд Козовски: Които от другарите народни представители приемат глава „Общи разпоредби“ на законопроекта, моля, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Докладчик Сюлейман Хашимов: (Чете)

„Преходна разпоредба

71. За нарушения, извършени до влизане на този закон в сила, обезщетенията за причинени вреди на държавния горски фонд се определят по досегашния ред.“

Председател Фердинанд Козовски: Които от другарите народни представители са съгласни с преходната разпоредба на законопроекта, моля, да гласуват. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Мнозинство, приема се.

Докладчик Сюлейман Хашимов: (Чете)

„Изменение на Указа за опазване на селското стопанство

§ 1. Алинеи IV и V на чл. 20 се изменят така:

„Определените за сеч дървета се маркират преди отсичането им с контролна марка от народния съвет. На частни стопани не се издава повече от едно разрешително през годината. Не се разрешава продажбата на отсечените по горния ред дървета.

Не се дават разрешения за сеч на такива дървета, които се намират на стръмни терени с наклон над 15°, в ерозирани земи, във водосборите на язовирите или край бреговете на реките, деретата и пътищата, където тези дървета служат за противоерозионна и водорегулираща цел.“

Председател Фердинанд Козовски: Които другари народни представители са съгласни с § 1 за изменение на Указа за опазване на селското стопанство, моля, да гласуват. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Мнозинство, приема се.

Другарки и другари народни представители! Бюрото на Народното събрание смята поради изчерпване на предвидените за разглеждане за днешното заседание въпроси да приключим.

Бюрото предлага следващото заседание да се състои в понеделник, 3 ноември, 15 часа.

Има ли друго предложение? — Няма.

Които са съгласни с предложението на Бюрото на Народното събрание, моля, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Закривам днешното заседание.

(Закрито в 18 ч. 30 м.)

Председател: **Ф. Козовски**

Секретари: { **В. Димитров**
Ив. Мирчева

Парламентарен стенограф: **Ст. Христов**